

R E D E G J Ö R I N G

til

O S L O S K I F T E R E T T,

Akeravdelingen,

Henrik Ibsensgate 7, Oslo,

fra

Maria Q u i s l i n g,

Erling Skjalgssönsgate 26, Oslo,

vedr.

V i d k u n og M a r i a Q u i s l i n g ' s

f e l l e s b o.

~~115287~~

Oslo, den 1953.

Oslo Skifterett,
Akeravdelingen,
Henrik Ibsensgate 7,
Oslo.

Vidkun Quisling og Maria Quislings fellesbo.

I skriv av 23. 6. 52 til Skifteretten bebudet h.r. advokat Gudleik Stöylen at han på mine vegne over rettsferien vilde gi nærmere spesifisert begrunnelse for mine krav, oppgi vitner og fremlegge bevis.

Jeg har senere den hele tid håpet og ventet å skulle motta oppgave over boets stilling i tiden 1945-1953. Uten ennå å ha fått slik oppgave, skal jeg i anledning av bobestyreren, h.r.advokat Sverdrup Thygesons skriv til meg av 10. 6. 52 og hans skriv datert 8/6 - 53, poststemplet 10. september 1953 herved gi en fremstilling av mine krav overfor boet. For å gi den erede skifterett en så vidt mulig samlet fremstilling, og derved søke å overflødiggjøre gjennomlesning av en rekke allerede foreliggende skrivelser, har jeg funnet det hensiktsmessig å gi en noenlunde fyldig oversikt til forståelse av hvorledes fellesboet kom istand og hvilken skjebne det led i og etter året 1945.

Jeg kom med min mann til Norge første gang i 1923. Siden 1930 har vi uavbrutt bodd i Norge. V.Q.'s tidligere leilighet i Erling Skjalgssönsgate 26, Oslo, ble praktisk talt fullstendig utstyrt med møbler, malerier, sølvtøy, porselen, krystall etc. som skrev seg fra Russland, dels var det fra mitt barndomshjem, og dels var det innkjøpt i Russland for penger som jeg hadde fått av min mor i 1929. Om disse forhold foreligger der en rekke vitneerklæringer, som jeg skal komme tilbake til senere under de enkelte nedenfor nevnte punkter. Her vil jeg foreløpig bare nevne at fru Margrethe Langaard (V.Q.'s kusine og enke efter fabrikkeier Conrad Langaard), ambassadör

Per Prebensen og frue, p.t. London, og konsul Jonas Lied, p.t. Molde (tidligere under krigen leder av alum.konsern i London) har bekreftet min fremstilling av innboets russiske opprinnelse, og at det er skaffet for mine midler.

Efter skriv av 16. 5. 52 fra h.r.advokat Sverdrup Thygeson (v/ o.r.sakfører Arvesen) til adv. Gudleik Støylen har jeg forstått det slik at Erstatningsdirektoratet - særlig efter at konsul Jonas Lieds vitneprov forelå har funnet å kunne godta min fremstilling, og at man derfor først da har gitt meg anledning til å utta av fellesboet det av malerier, sølvtøy, russisk porselen og glass etc., møbler, løsøre og pelsverk, som jeg i mitt skriv av 26. 4. 51 til h.r.advokat Sverdrup Thygeson har oppgitt er innbragt i boet av meg før 9. 4. 1940, enten det er kommet fra mitt hjem eller er innkjøpt for mine midler. Det som var i behold av disse ting har jeg senere mottatt. Efter omstendighetene kunne jeg imidlertid ikke godta den i skriv av 16. 5. 52 nevnte sum Kr. 15.000,- femtentusen - som et engangs "underholdningsbidrag" fra boets side.

Tilbake står da uavgjort mine krav overfor fellesboet på:

1. Kontanter og bankianskudd,
2. Honorarkrav på "Russland og Vi",
3. Erstatning for bortkomne og skadete ting.

For punktene 1 - 3 er brukt den rekkefølge som er nyttet i skriv av 10. 6. 52 fra advokat Sverdrup Thygeson. Ytterligere foreligger der efter mitt skjønn grunnlag for følgende krav:

4. Godtgjørelse for bortleie av mitt innbo til franskmennene fra våren 1946 til høsten 1948.
5. Godtgjørelse til meg for boets avhendelse av eiendommen "Funnemark" i Fyresdal, idet eiendommen var innkjøpt for mine midler.
Eller: omgjøring av boets disposisjoner vedk. eiendommen og anledning for meg til å overta denne.
6. Godtgjørelse av utlegg forbunnet med å få leiligheten i Epling Skjalgssönsgate 26, Oslo, tilbake.

Den skade av økonomisk art jeg har lidt siden 1945 er her punktvis nevnt skildret utførlig for allerede her å gi den erede skifterett en oversikt over hvilke tvistepunkter der vil kunne foreligge ved det endelige bo-oppgjør. Samtidig vil jeg fremheve allerede innledningsvis at jeg - som før fremholdt - er åpen for forliksforhandlinger under forutsetning av at man søker å komme frem til en ordning som også i betraktning av de svære økonomiske tap jeg uforskyldt har lidt, vil kunne være antagelig.

Før jeg går over til nærmere redegjøring for de enkelte krav, tør jeg til forståelse av fellesboets opprinnelse presisere følgende:

Vidkun Quisling hadde da vi giftet oss bare en beskjeden inntekt som Fridtjof Nansens medhjelper, og var uten økonomiske midler i nevneverdig grad. I 1930 tok Vidkun Quisling avskjed som offiser, og fikk deretter pensjon som major.

Både før krigen og i begynnelsen av denne solgte min mann flere av mine malerier, og lånte penger på denne hos meg. Oprinnelig hadde jeg 250 bilder med fra Russland. Min mann kom således i gjeld til meg, og betalte delvis tilbake etterhvert ved hjelp av inntektene ved sitt forfatterskap. Fra 1937-1938 og i flere år fremover, beholdt jeg selv endel av de penger som kom inn ved malerisalg og opbevarte dem i kontanter. Jeg skal senere i denne fremstilling under den nærmere redegjørelse for mine enkelte krav komme tilbake til dette for old og til de vitneerklæringer som foreligger herom.

Omkring 9.4.40 var hele mitt innbo i behold og i god stand i vår leilighet i Erling Skjalgsgate 26, Oslo. Også herom foreligger vitneprov som jeg senere skal omtale nærmere.

Under okkupasjonen flyttet vi etter henstilling til Gimle, som ble utstyrt med mine malerier og annet løsøre og innbo. Det var ca. 150 malerier, som alle var i god stand.

Den 9. mai 1945 meldte min mann, Vidkun Quisling, seg frivillig til politiet på Møllergaten 19, ca. kl. 6,30 om morgenen, og jeg ble alene med betjeningen på Gimle. Ved 9 - 10 tiden s.d. ringte Björn Östring, som var på Gimle, til politiet for å gjøre oppmerksom på vår stilling, og ba om forholdsordre, for at det ikke skulle komme til

uheldige episoder.

På foranledning av denne henvendelse fra hr. Östring kom folk fra Kriminalpolitiet ca. kl. 13, og påla meg og betjeningen husarrest. Vi fikk H.S.-folk til vakthold.

I tiden fra 9. til 15. mai var gjentatte ganger bevepnete avdelinger på ca. 20 - 30 menn fra Hjemmestyrkene på husundersøkelse på Gimle. Avdelingenes sjefer optrådte alltid korrekt og beskyttende overfor både meg og betjeningen, mens de menige kom med sårende bemerkninger og trusler. Vi - betjeningen og jeg - så at flere av disse meninge puttet i lommene alle mulige slags små ting, så som sølv askebegre og blomstervaser i sølv, dekorasjons-gjenstander, m.v. Tyveriene ble foretatt mens sjefene ikke var tilstede, men vi turde ikke si noe til dem.

Den 15. mai tidlig om morgenen kom politifullmektig Lånkan sammen med en bevepnet politimann og forlangte at jeg skulle forlate Gimle innen 1 kvarter, ellers ville jeg bli arrestert. Jeg protesterte på det kraftigste mot dette. Gimle var jo den gang mitt hjem, og jeg visste ikke hvor jeg skulle ty hen. Jeg visste heller ikke hvem som skulle ha ansvaret for alt på Gimle, og var engstelig for at innbo, andre verdigjenstander og viktige papirer kunne komme bort. - Jeg ba innstendig pålitifullmektig Lånkan om 2 timers utsettelse. Men han fastholdt på en brutal måte sin ordre, og truet med å arrestere meg og føre med til Möllergaten 19, hvis jeg ikke forlot Gimle innen 15 minutter. Pålitifullmektig Lånkan sa at den överstkommanderende for de engelske styrker, general Thorne, skulle flytte inn på Gimle med sin stab om et kvarter, og derfor måtte jeg ut. Han truet flere ganger med å arrestere meg, mens den annen politimann rettet sitt gevær mot meg hele tiden. Jeg var alene med 2 politimenn, og ble av dem - med våpen - truet til å forlate mitt hjem i løpet av 15 minutter.

Bare halvveis påkledt forlot jeg så Gimle. Jeg fikk lov til å ta med en koffert i farten med de aller nødvendigste kler.

Mens således herr Östring den 9. 5. 45 henvendte se til politiet for å få forholdsordre og beskyttelse, var resultatet at jeg den 15. s.m. av politiet ble tvunget til å forlate mitt hjem og alt jeg eide der - malerier og andre verdigjenstander - uten å vite hvor jeg skulle ta opphold, og fullstendig avskåret fra å ta vare på - eller selv ta vare på -

nyttiggjøre meg mine egne ting. Det må være innlysende at staten fra det tidspunkt da jeg av politiet ble jaget fra mitt daværende hjem, har ansvaret for boet.

Det viste seg at general Thorne med sin stab først flyttet inn en uke etter at jeg var kastet ut den 15. mai 1945. Gimle stod i denne tid tomt. Det synes således å ha vært ugrunnet å gi meg så kort frist som 1/4 time til å forlate Gimle, og det til og med på en slik brutal måte som skjedd.

Rundt Gimle stod i denne tid - d.v.s. uken før general Thornes innflytning - sterkt H.S.-vakthold. Men inne i huset var ingen vakt. Og i løpet av denne uke kom politi som arbeidet der, og forskjellige andre folk - ut og inn i huset.

Boet ble - meg bekjent - ikke registrert på denne tid.

Da så general Thorne flyttet inn med sin stab på Gimle, ble boet heller ikke registrert av de norske myndigheter, og man fikk - såvidt jeg vet - ingen kvittering fra engelsk side for overtagelsen av inventaret. Det synes i det hele tatt ikke å ha vært noen kontroll med innboet på denne tid. Det ble stillet til disposisjon for englenderne og senere andre, det ble brukt, slitt skadet, til og med til dels fjernet uten at jeg i noe tilfelle ble tatt med på råd. Og det til tross for at min mann og jeg hadde fellesbo, og at det var jeg som hadde bragt inn i boet praktisk talt alt hva der var av verdier pr. 9. 4. 40.

Efter at engelskmennene forlot Gimle julen 1945, sto huset tomt i 3 måneder, men - så vidt jeg vet - ble boet ikke registrert til tross for mine skriftlige og muntlige henvendelser til henholdsvis advokat Sverdrup Thygeson og o.r.sakfører Arve Arvesen.

I denne tid har jeg vært et par ganger med o.r.sakfører Arvesen på Gimle for å gi opplysninger. Hver gang kunne jeg konstatere at endel av mine ting var forsvunnet.

Første gang jeg kom til Gimle etter 15/5 - 45 var 27/12-45, få dager efter at engelskmennene var reist derfra. Jeg var da ledsaget av fru Margrethe L a n g a a r d, fru Ingrid K i e l l a n d og or.sakfører E r l a n d s e n (hos adv. G. Stöylen). O.r.sakfører A r v e s e n og hans frue var også tilstede. O.r.sakfører A r v e s e n opplyste at

besøket på Gimle den gang bare gjaldt å skaffe opplysninger om hva som var kommet inn i boet etter 9. april 1940. Det var altså ingen registrering. Alle ønskelige opplysninger som jeg kunne gi, fikk o.r.sakfører Arvesen av meg, både den gang og ved senere anledninger. O.r.sakfører Arvesen har enddog gitt erklæring om at jeg var villig og hjelpsom i denne sak. Erklæringen gikk til riksadvokat A u l i e da den sak man hadde innledet mot meg skulle opp til behandling. (Saken ble som kjent henlagt).

Allerede har vil jeg nevne en episode som har betydning i forbinnelse med "bortkomne ting", som jeg senere nærmere skal omhandle:

Ved den før omtalte leilighet - 27. 12. 1945 - fant o.r.sakfører Arvesen og jeg i et av værelsene på Gimle en tykk forgylt ramme med innskripsjonen "Van Dyck". Men billedet var borte. O.r.sakfører Arvesen har - meg bekjent - ikke foretatt seg noe i den anledning, ikke meldt til politiet at maleriet er borte, på tross av at jeg foreslo ham å gjøre det med én gang. - Den samme forgylte rammen med innskripsjonen "Van Dyck", fant vi forøvrig under registreringen på lageret i Monradsgt. i juni 1947. Tilstede var da o.r.sakfører A r v e s e n, o.r.sakfører John E o c k h o f f, Halvor H o l t e r og jeg. - O.r.sakfører Arvesen tok rammen, så på den, tørket støv av den med lommetørkleet sitt og satte den tilside. Halvor Holters erklæring om dette, datert 24. 6. 1950 legges ved som bilag nr. 1. Den fulgte forøvrig mitt skriv av 27. 8. 1951 til Erstatningsdirektoratet.

Såvidt vites har bostyret fremdeles ikke meldt til politiet at maleriet av van Dyck m.m.m. er kommet bort.

Under mitt besøk på Gimle - 27.12. 1945 - da engelskmennene nylig var reist - kunne jeg også konstatere at flere malerier, tepper og andre ting var kommet bort, likesom jeg ble oppmerksom på at en hel del møbler, glass, porselen og lintøy m.m. var ødelagt.

Fra første april 1946 til høsten 1948 ble Gimle bortleiet til den franske legasjonsråd. Alle de verdigjenstander, malerier, møbler, tepper, sølv, porselen, lintøy etc. som befant seg der, og som jeg hadde bragt inn i fellesboet, ble også leiet bort til franskmennene uten underretning til meg eller min advokat, Gudleik Støylen, og således uten

mitt samtykke.

Såvidt jeg har kunnet bringe i erfaring ble registrering heller ikke denne gang foretatt. Meg bekjent ble der ikke satt opp noen fortegnelse over alle de ting som gikk med i leien. Og det ble - på den annen side - heller ikke, såvidt jeg vet, gitt noen oppgave over de ting som boets forvaltere fjernet fra Gimle mens franskmennene bodde der. Rent tilfeldigvis fortalte den franske hovmester meg at noen malerier var fjernet av o.r.sakfører Arvesen, mens franskmennene bodde på Gimle. Jeg bragte da i erfaring at mens franskmennene var på Gimle, ble 3 malerier solgt til direktør Stephanson på "Blom" for Kr. 75.000,-. På min forespørsel bekreftet o.r.sakfører Arvesen senere dette. Om det er blitt solgt flere malerier enn de nevnte tre, vet jeg ikke. Disse 3 maleriene ble solgt för registrering av boet fant sted.

Registrering i boet fant sted i juni 1947, og meg bekjent har det ikke i tiden 1945 til juni 1947 vært opptatt noen fullstendig fortegnelse over boets eiendeler. Denne registrering i 1947 ble foretatt etter foranledning av statsadvokat Christian B u l l, som hadde til behandling den sak som var innledet mot meg. Registreringens formål var å få bragt på det rene hva vårt fellesbo pr. 9. 4. 40 besto av. Tilstede under registreringens første dag på Gimle var statsadvokat Ch. Bull, h.r.advokat Gudleik Stöylen, o.r.sakfører Arvesen, o.r.sakfører John Eckhoff, direktör Willoch, herr Mathiesen, fru Margrethe Langaard og jeg. Forut for registreringen - våren 1947 - talte jeg personlig med statsadvokat Chr. Bull, og forklarte ham min vanskelige stilling og mine da fortvilte boligforhold. Jeg fortalte ham også at boet ikke var blitt registrert etter 2 års forløp, og at mange av mine malerier og andre verdigjenstande var kommet bort, uten at dette syntes å være meldt til politiet. Jeg har skrevet 2 brev til statsadvokat Bull om disse forhold.

Nevnte registrering fant sted mens franskmennene ennå bodde på Gimle, altså over ett år etter deres innflytning. Hösten 1948, da den franske legasjonsråd forlot Gimle ble det - meg bekjent - ikke foretatt noen kontroll av det inventar som franskmennene hadde brukt, over den slitasje tingene var blitt utsatt for, og over alle de ödelagte ting de efterlot seg. Det franske herskap på Gimle innrettet seg

m.h.t. mine malerier således på Gimle: Endel av de store billedene ble fjernet fra varelse og satt på loftet. Dette loftet var meget frangt og uten ventilasjon. Adgangen til loftet er trang og vanskelig, og de store, brede maleriene og rammene ble skadet ved å skubbes inn der. Dertil kom at den skiftende temperatur, meget varmt om sommeren - og meget kaldt om vinteren - forårsaket stor skade på disse gamle malerier.

Andre malerier ble flyttet fra det ene værelse til det andre, kanskje fordi fru en i huset selv malte. Jeg så henne nemlig kopiere et av mine malerier. Da maleriene under denne stadige flytning ikke ble behandlet forsiktig, ble flere rammer ødelagt, og flere malerier skadet.

Det er en kjent sak at franskmennene i løpet av de to år de bodde der, holdt flere selskaper, hvor mine ting ble benyttet. Det ble i sin tid omtalt i avisene at der ble holdt selskap for ca. 500 personer, og at man da gjestene var gått, merket at de hadde tatt med seg "souvenirs". Bare den omstendighet at gjestenes antall var ca. 500 er tilstrekkelig å sak til at inventar etc. måtte ta skade. Huset egner seg ikke for så mange personer. Eksempelvis skal jeg allerede her nevne litt om i hvilken forfatning enkelte av mine ting senere er blitt utlevert meg:

Flere broderte bord-duker - som ble utlevert meg i mai 1952 - var fulle av rødvinsflekker og andre flekker og broderiet var skadet og løsnet på flere steder. 3 meget kostbare kniplingsduker er blitt helt ødelagt på grunn av dårlig behandling under franskmennenes leie av mine ting. Hverken renseri eller vaskeri tør påta seg å behandle dem, da de ikke har midler til å bringe dem helt istand.

Min antikke mahogny sofa med rødt trekk, fant jeg igjen i tjenerboligen, temmelig ramponert, utskjæringene i mahognyryggen var helt ødelagt, og hele ryggen var løs fra setet. Alle möbler, som ble utlevert meg senere, var mer eller mindre ødelagt. Det manglet nøkler til alle skuffer. Flere stoler av et gammelt mahognymöblement ble skadet, enten var benene brukket under setet, eller var ryggen revet helt av setet. Mesteparten av möblene var skrapet opp eller ødelagt på en eller annen måte, og ofte manglet kanter, lister, ben på kommoder og bord, og bordplatene var flekkete eller oppskrapet.

Alle elektriske lamper som senere ble utlevert meg var i ubrukbar stand, likedan komfyr og kjøleskap.

I tjenerboligen fant jeg et av mine tepper, temmelig slitt. Noen av mine malerier var også på veggen der, men de var skadet på en eller annen måte, og kantene og rammene istykker.

Et persisk divanteppe, som nesten ikke var brukt av meg, fant jeg på gulvet i påkledningsværelser, festet på gulvet med tegnestifter. Kantene av teppet var istykker og teppet helt falmet. Det ble ødelagt etter bruk i den tid den franske legasjonsråd bodde på Gimle. - Et annet teppe "Tibet" hadde stor rift etter bruk av franskmennene. Nok et teppe var også temmelig nedslitt og istykker.

Alt sengetøy, gardiner, lintøy m.m. - som ble utlevert meg senere - var meget skiddent og medtatt.

-- 00 --

Hösten 1948 - da franskmennene reiste - ble Gimle tatt i bruk av Ullevål Sykehus. Alle mine malerier og andre ting ble fremdeles beslaglagt. Maleriene og det meste av innboet ble lagret på 2 loft. Endel av maleriene, som allerede hadde tatt skade under franskmennenes opphold på Gimle, ble enda mere ødelagte under lagringen på loftet. De gamle maleriene tålte - som før nevnt - ikke den skiftende temperatur. Jeg vil her innskyte at jeg den gang franskmennene hadde reist, ba om at der måtte reserveres et eget rom på Gimle hvor maleriene kunne oppbevares, men det ble nektet meg.

-- 00 --

Alt som her er nevnt om skadete ting under bortleien av Gimle - og som i for seg gjeller betydelige verdier, kan allikevel ikke komme tilnærmelsesvis opp mot mitt økonomiske tap ved alle de verdier som er kommet bort fra Gimle siden mai 1945. Jeg skal senere i denne fremstilling søke å gjøre mer utførlig rede for hvilke verdier det her dreier seg om, og å underbygge mine påstander.

-- 00 --

I forbindelse med skadete ting kan jeg her nevne at endel av mine møbler, løsøre og sølv, av en eller annen grunn var flyttet fra Gimle, først på forskjellige lagre, og derefter

var alt flyttet til Tschudis lager, hvor det har vært oppbevart i flere år. Lagringsforholdene var overalt meget dårlige og skadelige.

Tschudis lager var trangt og fuktig, og også fullt av andres innbo som ble flyttet ut og inn. Av den grunn ble mine ting flyttet fra sted til sted på det trange lageret.

Mitt innbo ble sterkt skadet og det mangler ben og kanter og lister på alle ting.

Jeg har gjort vedkommende arbeider på Tschudis lager, som hadde med lagringen å gjøre, oppmerksom på dette.

Hva angår sølvet som var oppbevart der, så var det skjodesløst kastet i kassene, hulter til bulter. Sølvblet ble på denne måte bulket, skrapet, og hankene og låkkene løsnet på forskjellige ting. Endel ble så skadet at det overhodet ikke kan gjøres istand. I min redegjørelse kommer jeg tilbake, mer detaljert, til de ovenfor nevnte skadete ting.

— 00 —

Først skal jeg imidlertid få lov til å redegjøre for et par av de punkter advokat Sverdrup Thygeson i sitt skriv av 10. 6. 52 til meg har tatt opp til behandling, nemlig

1. Kontanter og bankinnskudd,
og
2. Honorarkrav på "Russland og Vi".

I. Kontanter og Bankinnskudd.

I sitt skriv av 10. 6. 52 avslår advokat Sverdrup Thygeson mitt krav på utlevering av bankinnskudd og kontanter.

Det gjeller følgende poster:

1. Kontanter i safe i Realbanken	Kr.	7.000,00
2. Ditto i Oslo Sparebank	"	1.000,00
3. Kto. nr. 634973 Oslo Sparebank, saldo pr. 9. 4. 40	"	14.595,41
4. Kto. nr. 66072 i Christiania Bank og Kreditkasse, innskudd 29. 1. 40	"	4.000,00
5. Kontanter, levert til politiet på Gimle 9. 5. 45 N. Kr. 69.000,- samt utenl. valuta, levert til politiet noen dager senere ... "		45.000,-
	Kr.	Kr. 114,000,-
Tilsammen, inkl. den nevnte utenlandske valuta	"	<u>120.000,00</u>
		Kr. 146.595,41
		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ad. 1. Kontanter i safe i Realbanken Kr. 7.000,00

og

Ad. 2. Ditto i Oslo Sparebank Kr. 1.000,00.

Disse penger ble skaffet tilveie ved hjelp av salg av mine malerier for 9. 4. 40. Jeg la dem selv i safen for krigen, og der lå de i 5 år uten at jeg noengang var der i løpet av denne tid.

Etter at jeg hadde gjort politiet oppmerksom på disse kontante midler i de to safer, ble pengene beslaglagt, og senere overtok o.r.sakfører Arvesen dem. Forholdet bekreftes av min manns kusine, fru Margrethe L a n g a a r d (enke etter fabrikkeier Conrad Langaard) i Bilag nr. 5, der hun erklærer at hun kjente til at malerier ble solgt, og at fru Maria Quisling alltid beholdt endel av det som kom inn ved malerisalgene for seg selv. Dette oppbevarte hun i kontanter. Jeg peker også på det usannsynlige ved at jeg skulle ha rede på disse kontanter, hvis de ikke var mine, og jeg selv hadde lagt dem i safen. Jeg hadde nemlig intet med min manns egne inntekter å gjøre. Når advokat Sverdrup Thygeson ikke finner mine ovennevnte anførsler legitimerede, må jeg på min side be meddelt hvilke opplysninger han sitter inne med som skulle kunne berettigede til at man ikke fester tiltro til mine og fru Langaards anførsler, og hvorfor de nevnte kontanter,

tilsammen

Kr. 8.000,-, "ansees" i stemme fra de midler som Vidkun Quisling har ervervet. Det er en kjent sak at min man ikke hadde slike inntekter at han kunne legge seg noe til side. Disse Kr. 8.000,- er mine private midler.

Ad. Kto. nr. 634973, Oslo Sparebank.

Jeg er i besittelse av en kontoutskrift av 15. november 1948, og skal peke på hvilke innskudd jeg hevder tilhører meg:

19. 10. 39	Kr. 10.000,-
4. 1. 40	" 9.000,-
16. 3. 40	" <u>1.000,-</u>
Tilsammen Kr. 20.000,-	

Sæmtlige disse beløp er kommet inn ved salg av mine malerier. For den første posts vedkommende foreligger erklæring av kaptein C. Langlie, datert 5. 6. 1949, bilag nr. 3, der han uttaler seg om salget av malerier høsten 1939:

"Høsten 1939 traff jeg tilfeldigvis V. Quisling på gaten, idet han kom ut fra Oslo Sparebank. Vi kom i samtale og Quisling nevnte da at han hadde satt penger i banken for en del av hans hustrus malerier, som han hadde solgt til en spansk maleriekspert."

Det er de ovenfor nevnte Kr. 10.000,- som ved denne anledning - 19.10.39 - ble satt inn i Oslo Sparebank.

Når det gjelder den annen post, Kr. 9.000,- innsatt 4. 1. 40, uttaler tannlege Örnulf Lundesgaard i erklæring av 26. 4. 49, bilag nr. 4:

"I begynnelsen av januar 1940 besøkte jeg Quisling i hans hjem. Quisling nevnte at han på dette tidspunkt solgte endel av sin hustrus malerier. Både Quisling og hans hustru fortalte meg at det av og til ble solgt malerier, og jeg synes å erindre at det også ble nevnt andre verdigjenstander for å reise penger. Jeg hadde inntrykk av at Quisling som følge av disse salg mente at han skyldte sin hustru penger og at han ville betale henne tilbake de utlegg hun hadde hatt."

Fru Margrethe Langaard vitner om sal et av malerier høsten 1939 og januar 1940 i sin erklæring av 2.12.52, bilag nr. 5:

"Høsten 1939 og i begynnelsen av januar 1940 solgte V. Quisling mange malerier til større beløp. Fru Quisling beholdt selv et større beløp i forbindelse med disse salg. Hun ønsket nemlig selv å ha en reserve i kontanter på grunn av den usikre situasjon man den gang befant seg i etter krigsutbruddet."

Når det gjelder de Kr. 1.000,- som ble satt inn den 16. 3. 40 kan jeg bare - som tidligere - pointere at også

disse penger ble skaffet ved salg av mine malerier ganske på samme måte som for de før nevnte beløps vedkommende.

Det ble således i alt satt inn Kr. 20.000,- på kto. nr. 634973 i Oslo Sparebank. Av før nevnte kontoutskrift av 15. 11. 48 fremgår imidlertid at saldo pr. 9.4. 40 var Kr. 14.595,41. Dette beløp gjør jeg krav på som tilhørende meg.

Ad. kto. 66072 i Christiania Bank og Kreditkasse
innskudd 29. 1. 40 Kr. 4.000,-.

Også dette innskudd ble foretatt i forbindelse med de malerisalg som er nevnt i ovenfor citerte erklæring av 26. 4. 49 fra tannlege Lundesgaard.

H.r.advokat Sverdrup Thygeson benekter at pengene på disse to konti - nr. 634973 i Oslo Sparebank og nr. 66072 i Christiania Bank og Kreditkasse - er mine, fordi de står på min manns navn og min mann disponerte disse konti.

Jeg ber om at man her tar spesielt i betraktning at vårt fellesleie skyldes ekstraordinære forhold:

Da jeg kom til Norge var jeg ung og uerfaren, fremmed i landet, kunne ikke tale norsk. Jeg hadde fullstendig tillit til min mann, og hadde jo heller ikke selv noen kompetanse til å ordne økonomiske forhold. Også av den grunn falt det helt naturlig at jeg overlot min mann salg av mine verdier og å ordne alle økonomiske spørsmål. Men deri lå naturligvis ikke noe avkall på min rådighetsrett over mine egne midler, selv om de tildels var innsatt i bank på min manns navn.

Nåværende ambassadør P. P r e b e n s e n, som med sin frue i sin tid var i Moskva samtidig med min mann og meg, sier bl.a. i sin erklæring 9. september 1947, som ble sendt til riksadvokat A u l i e:

"Fru Maria Q u i s l i n g er etter min oppfatning ifølge sin oppdragelse, sitt naturell, det miljø hun kommer fra helt uskikket til å stå på egne ben, og det forklarer at det falt helt naturlig for henne helt ut å støtte seg til sin mann også i rent daglige praktiske spørsmål."

Det var således min mann som gjennom årrekker forestod salgene av mine malerier og andre ting. En del av de penger som kom inn på denne måten ble naturligvis brukt, men etter hvert ble også en del satt inn i bank og en del ble oppbevart av meg i kontanter.

Min mann var - som kjent - helt uformuende, og kunne ikke skaffe større pengebeløp på annen måte enn ved salg av

mine verdisaker - malerier etc. Hans sekretærlønn var ikke stor da han arbeidet ved den norske legasjon, og senere hadde han kun sin pensjon. Derfor kunne de nevnte bankinnskudd ikke komme inn på annen måte enn ved realisasjon av verdier som jeg hadde bragt inn i fellesboet. Det er ifølge bankens posteringer beviselig at pengene er blitt satt inn för 9. 4. 40. Jeg krever derfor de nevnte bankinnskudd utbetalt meg i medhold av lov av 20. 5. 27 § 12, jfr. § 30. Juridisk er forholdet her ganske analogt med Erstatningsdirektoratets anerkjennelse av min rett til malerier og innbo etc. som er blitt utlevert meg fordi det var bragt inn i boet av meg för 9. 4. 40.

Kontanter tilsammen ca. Kr. 120.000,- (innkommet ved salg av mine malerier. Beløpet var deponert til politiet i mai 1945).

Jeg har tidligere gjentatte ganger fremholdt det eneste riktige om disse kontanter, og skal til orientering for den ærede skifterett her summarisk gjenta hvorledes det forholder seg:

På Gimle den 9. mai 1945 ble jeg av politiet spurt om jeg hadde noen penger. Jeg sa med engang at jeg hadde, men at de tilhørte meg personlig, idet de var innkommet ved salg av mine malerier og andre verdigjenstander, som var min arv fra Russland.

Det ble så telefonert til politiets overordnede med spørsmål om hva der skulle gjøres med pengene.

Jeg fikk beskjed av politifullmektigen om å deponere pengene hos politiet, hvilket ble gjort av meg.

Kr. 69.000,- og endel utenlandsk valuta ble deponert straks til vedkommende politifullmektig, da jeg hadde det for hånden.

Resten ble deponert til politifullmektig Hans Myhre, efter at jeg personlig hadde ringt til ham.

Da han hentet pengene, gjorde jeg ham oppmerksom på at det var mine personlige midler, idet de var innkommet ved salg av mine malerier og andre verdigjenstander, som var min arv fra Russland.

Idet jeg deponerte ham resten av pengene sa politi-

fullmektig Hans Myhre at min ørlighet skulle komme meg tilgode i form av pen behandling senere.

— 00 —

Som tidligere nevnt, har advokat Sverdrup Thygeson avvist mitt krav på bankinnskudd og kontanter. Hans bevis for påstanden om at pengene ikke er mine, mangler imidlertid totalt, og hans standpunkt er en fullstendig underkjennelse av vitnenes og min fremstilling og av vår troverdighet. Men det er dog vi som gir en fremstilling av de faktiske forhold. Forholdet var - som så ofte nevnt - at da min mann hadde små inntekter og var uformuende - trengte han flere ganger penger. Gjennom årrekker ble så solgt ca. 100 av mine malerier og dessuten andre verdigjenstander. Det min man således lånte av meg, lovet han å betale tilbake ved sitt forfatter-skap, hvilket jeg senere skal gjøre rede for. Det var alltid min mann som forestod salgene av mine malerier m.v. Ved to anledninger, som jeg skal omtale nærmere under redegjøringen for "bortkomne ting", ble imidlertid min mann kraftig snytt i forbindelse med malerisalg. Det gjaldt et av mine bilder - en ekte Franz Hals, som han ble franarret av 3 kunsthandlere i New York i 1936, og som senere ble solgt for 1/2 million kroner til et museum i California. Min mann tok seg meget nær av det tap som derved ble påført meg. Snart etter opplevet vi en affære med kunsthandler Warberg, som min mann hadde benyttet til malerisalg og som ble straffet for sitt forhold. Begge disse tilfeller er omtalt i sin tid i avisene.

Efter affæren med Franz Hals og Warberg, da jeg mistet flere malerier, ble jeg redd for tap, og ba min mann være forsiktig. Det ble avtalt mellom oss at for

fremtiden skulle jeg beholde en større del av salgssummen ved hvert malerisalg - eller salg av andre ting. På denne måte skulle jeg kunne ha en del av min egen formue i reserve. Disse pengene ble oppbevart i kontanter.

Jeg oppbevarte kontanter i reserve siden 1937 - 1938, og sparte systematisk ved hvert salg høsten 1939, og flere ganger i 1939, januar 1940. Flere ganger ba jeg min msn å selge direkte for meg.

Forholdet er således det at i den første tid - da malerier etc. ble solgt for å skaffe penger vi trengte - ble en god del av inntekten ved salgene brukt opp. Men fra 1937-1938 sparte jeg bevisst og oppbevarte pengene i kontanter. Noe ble satt i bank.

Av kontanter som skrev seg fra de forskjellige salt av malerier etc. hadde jeg fremdeles i behold Kr. 128.000,- da krigen sluttet.

Det må være innlysende at når jeg hadde nærmere 200 malerier i behold (etter affæren med Warberg etc.) ville jeg ikke bli sittende med så mange uten å forsøke å skaffe meg kontanter. I de nevnte år, da salgene fant sted, var det også lett å få solgt dem. Ved krigsutbruddet i 1939 ønsket jeg særlig å ha kontanter i reserve, så usikre som forholdene var. Og senere ville jeg i tilfelle av evakuering alltid ha kontanter på meg.

Bisse forhold kan bevitnes av fru Margrethe L a n g a a r d, Bilag 2 og Bilag 5, og fru Halldis Neegård Ö s t b y e, Bilag 6.

Fru Margrethe L a n g a a r d, som er kusine av min mann, og som vi i mange år har vanket sammen med siden jeg kom til Norge i 1923, kjenner våre økonomiske forhold godt. Hun bevitner klart i sin erklæring av 20.4.48, Bilag 2:

"Jeg bevitner hermed at det er mig bekjendt at fru Maria Quisling brakte med i ekteskapet en større pengesum. For disse penger kjøpte Vidkun Quisling og frue malerier, tepper, møbler, klokker, sølvtøy i Russland, og praktisk talt hele det felles innbo ble anskaffet for disse penger. Dessuten brakte fru Quisling fra sitt hjem med i ekteskapet temmelig mange malerier, tepper, glass og porselen, pelsverk (sobel og hermelin) samt forskjellige andre ting.

"Vidkun Quislings hjem var før ekteskapet møblert med møbler innkjøpt i Norge."

og i Bilag nr. 5, av 2. 12. 1952, forklarer fru Langaard, at jeg år etter år beholdt en del av de beløp som kom inn ved salget av mine malerier, og beholdt pengene i kontanter. Hun sier:

"Det var en kjent sak at Vidkun Quisling solgte mange av fruens malerier og fikk en del av de penger som kom inn som lån av henne. Han stod derfor i gjeld til henne. Men fru Quisling beholdt alltid en del av de beløp som kom inn ved malerisalgene for seg selv, og oppbevarte dette i kontanter.

Høsten 1939 og i begynnelsen av januar 1940 solgte Vidkun Quisling mange malerier til store beløp. Fru Quisling beholdt selv et større beløp i forbindelse med disse salg. Hun ønsket nemlig selv å ha en reserve i kontanter på grunn av den usikre situasjon man den gang befant seg i etter krigsutbruddet 1939.

Dessuten er jeg bekjent med at Vidkun Quisling solgte en del malerier direkte for Maria Quisling, og salgssummen beholdt Maria Quisling i kontanter, fordi hun ønsket å ha sine egne personlige midler."

Fru Halldis Neegård Østbye sier i sin erklæring av 27. 9. 1953, Bilag nr. 6:

"Jeg kjente godt til at det var Maria Quisling som hadde bragt med fra Russland den store og verdifulle malerisamling samt forskjellig porselen, sølv og antikviteter, også noen tepper og noe pelsverk - alt sammen ting fra hennes hjem i Russland, eller kjøpt for hennes penger i Moskva. Meget av dette ble solgt, og jeg vet at Quisling betraktet dette som lån, som skulle betales tilbake til fru Quisling

.....

Quisling tok seg meget nær av det store tap de led ved å bli frasvindlet Franz Hals-maleriet i U.S.A. Maleriets verdi var anslått til, såvidt jeg husker, ca. en halv million kroner, og kunne fullstendig ha forandret Quislings økonomiske stilling om de ikke var blitt offer for dette sjofle bedrag. Quisling var også fortvilet over det store tap hans hustru ble påført ved kunsthandler Warbergs bedragerier. Disse sakene ble forøvrig i sin tid omtalt i avisene.

Vi snakket ofte om disse ting og ved en slik anledning fikk jeg også vite at Quislings var blitt enige om å sette av en del av kjøpesummen for hvert salg av malerier og andre verdigjenstander, slik at fru Quisling kunne legge penger tilside. Jeg husker at fru Quisling en gang fortalte

meg at det nettopp var blitt solgt et Renoir-billede, og at hun var lykkelig over den gode pris og det store beløp hun derved fikk til sin egen disposisjon. Jeg kan ikke huske når det var, men det må ha vært like før krigen, dengang den internasjonale situasjon begynte å bli faretruende."

Dette forklarer at jeg hadde så vidt mange kontanter i behold i mai 1945 som tilsammen ca. Kr. 120.000,-. Det er jo alminnelig kjent at alle som den gang kunne, la tilside kontanter i reserve, så usikre som forholdene den gang var. Mens vi bodde på Gimle, betalte Quisling alltid husholdningspengene direkte til husbestyrerinnen. Og jeg mottok overhodet intet av hans inntekter. At også han hadde en del kontanter på seg, fremgår av den omstendighet at han deponerte Kr. 7.000,- på Akershus etter arrestasjonen, hvilket han fortalte meg under et besök.

I medhold av hva jeg her har anført protesterer jeg på det bestemteste mot advokat Sverdrup Thygesons påstand om at de kontanter og bankinnskudd jeg gjør krav på skulle stamme fra midler som Vidkun Quisling har ervervet. Jeg har overhodet ikke fått noen midler av betydning fra min mann, hverken før eller under krigen. De gaver jeg har fått av ham på höytidsdager har kun affeksjonsverdi. Hele mitt levestett under krigen taler også sitt eget sprog. Og det er klarlagt av politiet under den henlagte straffesaken mot meg at jeg ikke har ervervet noen midler under krigen, og f.eks. ikke har kjøpt noe kostbart pelsverk, smykker etc.

De kontanter og bankinnskudd jeg her har redegjort for er verdier som er kommet istedenfor malerier etc. som jeg har bragt inn i fellesboet. Jeg mener derfor å ha krav på dem på samme måte som jeg har fått utlevert gjenværende malerier etc. i mai 1952, og viser herom til lov av 20.5.27, § 12, jfr. § 30.

— 00 —

H.r.advokat Sverdrup Thygeson skriver i sitt brev av 10. 6. 52 følgende:

"Sluttelig peker jeg på at det fra Døres side på et tidligere tidspunkt under behandlingen uttrykkelig ble erklært at De ikke gjorde krav på kontanter og bankinnskudd, en erklæring som senere er trukket tilbake, men som likevel etter mitt skjønn er et bevis for den oppfatning jeg har gjort gjeldende."

Jeg har overhodet ikke gitt noen slik erklæring. Det hele beror på en misforståelse fra advokat Gudleik S t ö y l e n s side, hvilket han har bekreftet. Noe bevis for den oppfatning advokat Sverdrup Thygeson har gjort gjeldende foreligger derfor overhodet ikke, og jeg fastholder mitt ovennevnte krav på bankinnskudd og kontanter.

2. Honorarkrav på "Russland og Vi".

I skriv av 10. 6. 52 uttaler advokat Sverdrup Thygeson at det etter hans skjønn er på det rene at konto i Oslo Sparebank nr. 49692 lydende på mitt navn skriver seg fra honorar innkommet ved salg av "Russland og Vi". Men han avviser mitt krav idet han hevder at "selv om Døres mann mente å stå i taknemlighetsgjeld til Dem fra tidligere, mener jeg at de penger som er innvunnet ved salg av "Russland og Vi" utelukkende tilhører Vidkun Quisling..." Advokat Sverdrup Thygeson anfører også at en vesentlig del av de salg som ble foretatt under krigen av "Russland og Vi" mer eller mindre må sees i lys av den situasjon som da hersket. Advokaten bemerker i denne forbindelse: "Det dreiet seg således her om midler innvunnet av Vidkun Quisling ved salg av hans bok, og jeg kan ikke se at De har noe krav på utlevering herav. Jeg viser i denne forbindelse også til tidligere nevnte erklæring fra Døres side."

For å ta det sistnevnte - min angivelige erklæring - først: Jeg har aldri gitt avkall på pengene på konto nr.49692 i Oslo Sparebank. Som advokat Sverdrup Thygeson kjenner til, foreligger det her en misforståelse, som min advokat Gudleik Støylen, har gjort oppmerksom på i skriv til advokat Sverdrup Thygeson datert 23. 6. 52, sålydende:

"Jeg henviser til telefonisk konferanse med Døres o.r.sakfører A.vesen angående bankboken i Oslo Sparebank på fru Quislings navn.

Som jeg gjentagne ganger tidligere har meddelt, gjør fru Quisling krav på å ha eiendomsrett til dette innskudd, og det beror på en misforståelse fra min side at dette innskudd av meg ble stillet fritt til boets disposisjon.

Jeg må derfor på fru Quislings vegne protestere mot at dette innskudd blir inndratt i boets masse, før spørsmålet om eiendomsretten til dette endelig er avgjort."

Efter dette finner jeg det forbausende at advokat Sverdrup Thygeson påberoper seg en erklæring fra min side.

Jeg hevder - som tidligere - at honorar for "Russland og Vi" tilkommer meg. Allerede i 1930-årene overdro min mann til meg retten til sin litterære produksjon - heriblandt også retten til "Russland og Vi", som ble utgitt første gang i 1930. Min manns skriftlige bekreftelse på overdragelsen lå blandt papirene på Gimle, og det bør ikke komme meg til skade at bekreftelsen er kommet bort efter at jeg av politiet ble tvunnet til å forlate Gimle på 1/4 times varsel.

Forøvrig bekrefter min mann overdragelsen i sitt skriv av 12. 10. 1945 til h.r.advokat Henrik B e r g h, bilag nr. 7

"Jeg vil gjøre oppmerksom på at forlagsretten til santlige min

"bøker, "Russland og Vi" (trykt i norsk, tysk, engelsk og spansk utgave), "Quisling har sagt", "Bebodde verdener", o.s.v. tilhører min hustru fru Maria Quisling. Det samme gjelder manuskripter og taler. Jeg ber Dem gjøre advokat Støylen bekjent med dette. Han er forøvrig bekjent med at min hustru har fått det tidligere utbytte av bøkene til forskjellige tider."

Min mann sett som kjent på dette tidspunkt fengslet og uten samband med utenverdenen. Han bekrefter her den overdragelse som tidligere har funnet sted, en bekreftelse som støttes av samtlige de personer som kjente til forholdet.

4 - 5 vitners erklæringer bekrefter at forlagsretten til boken "Russland og Vi" tilhører meg fra flere år før krigen, og at min man også har gitt meg honorarretten til boken. jeg sikter her til erklæring fra Dora Bull, datert 29.6.49, Bilag nr. 8, erklæring fra C. Langlie, datert 5.6. 1949, Bilag nr. 3, erklæring fra Franklin Knudsen, datert 8.3. 1949, Bilag nr. 9, erklæring fra Margrethe Langaard, datert 11. 1953, Bilag nr. erklæring av 27. 9. 1953 fra Halldis Neegård Østbye, Bilag nr. 6. Disse vitneprov går som man vil se ut på det samme. Jeg citerer fru Margrethe Langaard:

"Jeg kan bekrefte at min fetter, Vidkun Quisling, overdro forlagsretten og honorarretten til boken "Russland og Vi" til fru Maria Quisling flere år før krigen 1940, samt senere bøker, som avbetaling på sin store gjeld til sin hustru, idet han lånte penger som kom inn ved salg av hennes malerier og andre verdigjenstander, i flere år. Vidkun Quisling følte seg moralsk og juridisk forpliktet til å yte fru Quisling erstatning også for de tap hun ble påført ved å miste et ekte Franz Hals-maleri i U.S.A., og videre tap av mange malerier i forbindelse med Warberg-affæren."

Fru Halldis Neegård Østbye uttaler om disse forhold i sin før nevnte erklæring av 27.9. 1953, Bilag nr. 6:

"Maria Quisling hadde fra første stund overlatt sin mann å ordne med salg av hennes verdigjenstander da hun som utlending ikke følte seg kompetent til å ordne med slike ting i et fremmed land, og også hadde ubetinget tillit til sin mann.

Quisling var så vidt jeg forstod uformuende, og hadde en beskjeden pensjon. Som allerede nevnt arbeidet han for Nasjonal Samling uten lønn. Som en avbetaling på sin gjeld til fru Quisling for de solgte verdigjenstander bestemte han flere år før krigen at forlagsretten til og inntektene av "Russland og Vi" skulde tilhøre Maria Quisling, likeså alle fremtidige inntekter av og rettigheter til hans forfatter-skap og utrykte manuskripter. Da det var undertegnede som foresto redaksjonen av det nye opplag av "Russland og Vi" i 1941, gjorde Quisling meg spesielt oppmerksom på at hans hustru skulde ha inntektene også av det nye opplag, og mulige fremtidige opplag, som en personlig reserve og som en avbetaling på hans gjeld til fru Quisling. Jeg vil i samme forbindelse også gjøre oppmerksom på Quislings uttrykkelige ønske om at bokens innhold skulde være

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

forerordet i det nye opplag trass i alt det som var skjedd i verden siden det første opplaget kom ut i 1930."

Det foreligger intet som kan bringe disse vitneprov i tvil. Det dreier seg her ikke bare om "takknemlighetsgjeld" som advokat Sverdrup Thygeson uttrykker seg, men om reel gjeld som min mann var kommet i til meg ved salg av mine malerier. Jeg minner her om at av de 250 maleriér jeg hadde med fra Russland ble ca. 100 realisert. At det også dreiet seg om verdifulle malerier, skal jeg komme nærmere tilbake til under min redegjøring for "bortkomne ting". Men nevner bare her at det bl.a. ble solgt et bilde av Franz Hals, et av Rubens, et av Renoir, og at kunsthandler Warberg iflg. direktør T h i i s utsagn hadde fått seg overlatt til salg bl.a. et par særlig verdifulle malerier, således et av Tiepolo. Jeg har før nevnt at vi led store tap i forbindelse med realiseringen av Franz Hals-billedet og Warberg-afføren. Dette skulle være fyldestgjørende bevis for at min mann var kommet i betydelig, reel gjeld til meg.

Jeg vedlegger også her en erklæring av 14.4. 1951 fra herr Othar B e r t h e l s e n, Bilag nr. 9 a. Othar Berthelsen var tidligere ansatt ved Blix' forlag. Som det fremgår av bilaget, uttaler han at han var oppmerksom på at min mann hadde overdratt til meg hva han måtte tjene på bøkene sine.

Som nevnt utkom "Russland og Vi" første gang i 1930. Boken ble oversatt, som min mann nevner i sitt brev av 12.10.41 til advokat Henrik B e r g h, og ble bl.a. solgt i London. Inntektene av dem fikk jeg i den første tid også i kontanter. - I sept. 1941 kom annet opplag. (Jfr. Halldis Neegård Åst-byes foran nevnte erklæring). Vidkun Quisling sier selv i forordet til annet opplag at dette utkom etter oppfordring fordi første opplag var utsolgt. Han uttaler videre at "Foreliggende annet opplag avviker derfor i det hele ikke fra uten av 1930".

Boken ble - som advokat Sverdrup Thygeson fremholder - ganske visst solgt under krigen. Men det var intet nytt "propagandastoff" i den. Boken var av samme innhold som i 1930 og som i oversettelse var blitt solgt bl.a. i London. Boken var under krigen tilsalgs i alle bokhandlere som vanlig salgsvare. Den som vilde, kunne kjøpe den, og det er også på det rene at den i stor utstrekning ble solgt på denne måte.

De belöp som kom inn ved salg av "Russland og Vi" tilfalt meg. De trätte i steden for betydelige verdier som jeg hadde bragt inn i fellesboet (malerier etc.) og var undergitt

min rådriktetsrett. De skal derfor ikke tjene til dekning av de forpliktelser min mann er idømt. Dette synspunkt synes forøvrig også bystyret å dele når det gjelder de ting som er utlevert meg, jfr. skrivelsen til meg, datert 14. 5. 52. Det synes da - etter de foreliggende opplysninger - inkonsekvent å avvise mitt krav på honorar for "Russland og Vi".

Jeg fastholder kravet om at innestående på kto. nr. 49692 i Oslo Sparebank tilfaller meg, idet jeg mener det er på det rene at:

1. Forlagsretten til "Russland og Vi" tilhørte meg allerede før krigen.
2. Honorarretten er overlatt meg av min mann - før krigen - som vederlag for gjeld.
3. De penger som er satt inn på kto. nr. 49692 i Oslo Sparebank skriver seg fra honorar for "Russland og Vi".

Saldo på nevnte konto pr. 14. 6. 49 er oppgitt å være Kr. 102.648,62.

-- 00 --

3. Erstatning for bortkomne og skadete ting.

Når det gjelder de av mine ting som er kommet bort siden mai 1945, bemerker advokat Sverdrup Thygeson i sitt skriv av 10. 6. 52: "Jeg kan ikke anerkjenne at det foreligger noe erstatningskravlag. Det er utvist den aktsomhet som det overhodet har vært mulig. Jeg bestrider forøvrig som ulegitimert at det er bortkommet forskjellige gjenstander Deres krav på erstatning avslåes."

Jeg fastholder imidlertid som riktig den redegjøring jeg tidligere har gitt i skriv av 26. 4. 51 og 27.8. 51 og 23. januar 1953 vedrørende bortkomne ting. Og jeg hevder fremdeles at det ikke er utvist sådan aktsomhet som advokat Sverdrup Thygeson nevner. Dette gjelder det offentliges befatning med boet i det hele tatt, helt fra 9.5. 45, da H.S.-folk fikk innpass på Gimle, og særlig fra 15. 5. 45 da jeg av politiet ble tvunget til å forlate mitt daværende hjem, uten at innbo på Gimle ble forseglet eller registrert.

Jeg foreslo dengang - i mai 1945 - pr. telefon til politifullmektig M y h r e, som da arbeidet på Gimle sammen med andre politifolk, at han skulle sørge for at innboet ble

registrert med bistand av bestyrerinnen på Gimle, som fremdeles bodde på Gimle etter 15. mai 1945, men det ble ikke gjort.

Registrering i boet fant - som før nevnt - først sted i juni 1947, altså 2 år etter at staten hadde satt meg utenfor, og da på foranledning av statsadvokat Chr. B u l l.

Allerede i innledningen (s. 4,5,6,7) til denne redegjøring er beskrevet faktiske hendelser som viser hvor lett tingene kunne forsvinne.

I vår samtale av 29. 9. 53 om disse forhold nevnte h.r.advokat Sverdrup Thygeson selv at alle bilene (unntatt 1) var sporløst forsvunnet fra Gimle i mai-dagene, og at en del ting kom bort på Gimle mens fremmede bodde der. H.r.advokat Sverdrup Thygeson nevnte ved samme anledning at den norske bestyrerinnen hadde opptrått storartet under forsøk på å redde forskjellige ting.

Jeg kan tilføye at da jeg var på Gimle 27. 12. 45 var - foruten bilene - flere malerier, tepper og andre ting kommet bort, 1 stort kinoapparat og 1 transportabelt høyfjellsolapparat var forsvunnet. Ved samme anledning gjorde jeg o.r.sakfører A r v e s e n oppmerksom på at i anretningen stod flere metall-kurver helt fulle av istykkerslått glass og porselen.

Jeg presiserer derfor påny at staten - først ved politiet, senere ved bostyret - har det fulle ansvar for boet allerede fra mai 1945.

I anledning av det totale avslag som ovenfor er citert, resumeres følgende:

Det er en kjent sak at jeg fra Russland hadde med mange malerier, antikviteter og andre verdigjenstander. Bels var disse ting fra mitt hjem, dels var de innkjøpt i Russland for penger som jeg fikk av min mor under hennes besøk i Moskva 1929. Som bevis for at disse ting er bragt inn i boet av meg nevnes: Erklæring av 31. mars 1951 fra ambassadør K r e b e n s e n og frue, bilag nr. 10 og nr. 11.

Ambassadør Prebensen, London, uttaler i sitt skriv av 31. mars 1951 til advokat G. Stöylen:

"På foranledning kan jeg bekrefte følgende:
I året 1929, mens jeg var legasjonssekretær i Moskva, bodde min hustru og jeg sammen med fru Maria Quisling og hennes mann i den britiske ambassades bygning i Moskva. Norge varetok som bekjent på den tid de britiske interesser i Sovjet-Samveldet.

Fru Quisling og hennes mann kjøpte på den tid adskillige male-

"riker, møbler og andre gjenstander.

Da de flyttet hjem til Norge i slutten av 1929, ble de innkjøpte ting besikket av den såkaltte unnskommisjon og av det sovjetrussiske tollvesen på vanlig måte. For sakene ble sendt til Norge."

Og fru ambassadør F r e b e n s e n, London, sier i sitt brev av 31. mars 1961 til advokat Støylen: (Bilag nr. 11 av 31. 3. 51)

"På foranledning kan jeg bekrefte følgende:

I året 1929 bodde min mann, daværende legasjonssekretær P. F r e b e n s e n og jeg sammen med fru Maria Q u i s l i n g og hennes mann i den britiske ambassades bygning i Moskva. Norge varetok som bekjent på den tid de britiske interesser i Sovjet-Samveldet.

Jeg er blitt forelagt det spørsmål om jeg kan erindre at fru Quislings mor sommeren 1929 kom på besøk fra Kharkov til Moskva og at fru Quisling fortalte meg at hennes mor brakte henne forskjellige verdier som så ble anvendt til innkjøp av adskillige malerier, møbler m.v.

Jeg kan med sikkerhet erindre at fru Quisling fortalte meg at hennes mor var på besøk i Moskva som nevnt, og at hun av hensyn til morens sikkerhet ikke ville bringe henne sammen med meg. Derimot er det ikke mulig for meg nå etter så mange år å gjenkalle i erindringen hva fru Quisling fortalte meg om hva moren brakte henne. Jeg anser det imidlertid under de forhold som hersket for i høy grad sannsynlig at det har forholdt seg som nevnt i spørsmålet til meg.

Jeg mener å kunne huske at det en tid etter besøket av fru Quislings mor i Moskva kom sendende til ambassaden visse saker fra Kharkov."

I Moskva var på denne tid også konsul Jonas L i e d, som da arbeidet i Russland for engelske og amerikanske konserner. Under den siste krig har han oppholdt seg i London som president for den engelske aluminiumsindustri. I 1952 - på vårparten - bekreftet konsul Lied overfor advokat G. Støylen og senere også overfor direktør G u l b r a n s o n i Erstatningsdirektoratet, at Vidkun Quisling ofte besøkte konsul Lied i hans leilighet i Moskva. Vidkun Quisling beundret konsul Lieds antikvitetsamling, og uttalte engang at han selv ikke hadde råd til å kjøpe den slags, men det han hadde tilhørte hans frue. Denne munttlige uttalelse er konsul Lied villig til å bekrefte. Jeg finner det etter omstendighetene overflødig å føre ytterligere bevis og å citere flere av de foreliggende vitneprov for at jeg har bragt med fra Russland malerier og andre verdigjenstander. Jeg tør gå ut fra at når myndighetene i den senere tid har funnet å kunne utlevere meg gjenstående malerier etc. av fellesboet, er det fordi man har påtatt min påstand om at malerier etc. er innbragt i boet av meg.

At jeg i min samling hadde verdifulle ting fremgår bl.a. av følgende:

I en artikkel "Det gamle spanske maleri i Skandinavia" av direktøren for museet for moderne kunst i Madrid - Antonio Mendez Casals, omtales et en skisse av Rubens fantes i samlingen. Artiklen, som finnes i "Revista Espanole de Arte" nr. 1 Mars 1946, vedlegges i oversettelse som bilag nr. 12. Det dreier seg her om en ekte skisse av Rubens, som direktør Casal undersøkte hos minn mann i 1935.

Som nevnt tidligere solgte min mann en god del av mine malerier og nyttet en tid kunsthandler Warberg til å formidle salgene. Det resulterte i offentlig straffesak mot Warberg, Aker herredsretts dom av 24. 3. 39 og lagnannsrettsdom av 24.8. 39. Tilg. Arbeiderbladet 22. 8. 39 uttalte direktør Jens Thies i Warberg-saken at et par av de billedene de hadde undersøkt, hadde de sakkyndige funnet meget verdifulle, et var særlig verdifullt, nemlig "Serenade" av Tiepolo.

(I Warberg-saken kom det förövrig også frem at maleriene tilhørte meg. Av Arbeiderbladet 21. 8. 39 sees nemlig at min mann ifölge bladets referent skal ha uttalt til Warberg:

"Det jeg har hjemme tilhører kona, så tvangsauksjon kommer du ingen vei med". Ordvalget må være referentens, men innholdet av uttalelsen er en bekreftelse på at det var jeg som hadde bragt praktisk talt hele innboet med meg inn i vårt fellesbo.)

Når det gjelder de enkelte maleriers verdi vil jeg også minne om en artikkel i "Tidens Tegn" 22. 8. 1939 med overskriften: "Er Quisling blitt franarret et maleri til verdi av nesten en halv million? Quisling forteller om det til "Tidens Tegn". Det gjaldt i ekte Franz Hals som min mann hadde fått et ubetydelig belöp for, men som senere ble solgt til et museum i California for en halv million kroner. I denne forbindelse finner jeg det også på sin plass å nevne at o.r.sakfører Arvesen etter mai 1945 solgte 7 malerier som hang på Gimle til direktør Stephanson på "Blom" for Kr.75.000,-.

Det foreligger også en rekke andre bekræftelser på at malerisamlingen var av høy kvalitet. Således uttaler kunstmaleren Th. Leerdal i sin erklæring av 21. 3. 1948, bilag nr. 13, ang. det billede av van Dyck som hang på Gimle: "Efter mitt skjönn var ektheten utvilsom. Hvis det er så at dette billede er kommet bort, har De lidt et uhyre tap, som sikkert må skrives med 6 sifre."

I en annen erklæring av 14. 9. 48 og 21. 10. 49, bilag nr. 14 a og 14 b, gir maleren Lerdal foretegnelse over hvor mange malerier som var i hvert værelse på Gimle, og i bilag nr. 15 erklærer maleren Lerdal at han anbefalte Quisling å assurere malerisamlingen forsvarlig, og nevnte 3/4 million som passende assuransesum, da det i samlingen var flere kjente mestre, som Van Dyck, Watteau, Fragonard, Corot, Manet, Teniers, Trudhon og Foussin m.fl.

Og maleren Henrik Sørensen sier i sin erklæring av 16. mai 1951, bilag nr. 16:

"Jeg kan ikke se det anderledes enn hvis storparten av fru Maria Quislings malerisamling som er kommet bort, er egte, skulde ikke 1/2 million kroner være noen upris her. Jeg tror det ikke skulde være uoverstigelig vanskelig at realisere disse bilder inden rammen av 400.000,- -500.000,- kr."

-- 00 --

Det var 250 malerier og andre ting jeg bragte med fra Russland, hvorav flere hadde vært i min families eie i Kharkov. En del av maleriene ble, som nevnt, solgt før okkupasjonen (Se tidligere nevnte erklæringer fra fru Langaard, kaptein Langlie og Dora Bull og Halldis Neegaard Østbye. Av dommen over kunsthandler Warberg går det frem at min mann hadde overlatt ham til salg:

- 51 malerier,
- 2 grafiske arbeider,
- 1 blyantstegning.

Allerede dette viser således at jeg hadde en betraktelig mengde malerier.

Før krigen oppbevarte vi en del av de verdifulle maleriene i ruller i banken. Og en rekke malerier hadde vi i vårt hjem i Erling Skjalgsgåssgt. 26, Oslo. Om dette foreligger flere uttalelser. Professor Birger Meidell uttaler således i erklæring av 31. 3. 51, bilag nr. 17:

"Undertegnede professor Birger Meidell kjendte Fru og Herr Quisling allerede lenge før krigen og var ofte i deres hjem i Erling Skjalgsgåssgate 26. Som kunstintressert festet jeg meg særlig ved familiens store og verdifulle malerisamling, hvorav de fleste billeder var av gamle mestre som van Dyck, Watteau, Murillo, Fragonard og andre. Herr Quisling fortalte meg at det var hans hustru som hadde bragt disse verdifulle malerier med seg fra Russland. Flere var kjøpt for hennes midler sammen med herr Quisling selv, da han sist var i Russland."

Under okkupasjonen ble Gimle på Bygdøy prydet med mine malerier. Og samlingen (150 stk.) var i behold og i god stand ved kapitulasjonen i mai 1945.

Om malerisamlingen på Gimle foreligger dessuten følgende: Fru Margrethe Langaards erklæring av 2. 12. 52, Bilag nr. 5, der hun uttaler:

"Jeg erindrer at fru Quisling har hatt malerier av van Dyck, Murillo, Fragonard, Watteau, Sorikov, Nicolas Poussin, Boucher m.fl. i Erling Skjalgssøns gate 26 og senere på Gimle. Jeg tør ikke påstå at nevnte malerier er signert. På Gimle ble alle maleriene hengt opp over hele huset. Alle var montert i rammer. De tok seg godt ut og var alle i god stand. Jeg husker at jeg engang spurte Maria og Vidkun Quisling hvor mange malerier hun hadde på Gimle, og jeg fikk da vite at det var 150. Jeg husker spesielt at det hang 1 maleri av van Dyck i bred, forgyllt ramme i den store hallen og 1 maleri av Watteau i salongen."

Kunstmaler Th. Lerdal som monterte maleriene opp på Gimle, sier i sin erklæring av 6. 11. 1952, Bilag nr. 18:

"I alt var det 136 malerier i hovedbygningen på Gimle. Det var også en del stålstikk og ca. 12 - 14 malerier anbragt i gjestebygningen. Blant maleriene var også en ekte van Dyck, forestillende en ung naken kvinne, omslynget av et geandt - såvidt jeg husker. Maleriet var ca. 25 x 35 cm. stort og i meget god stand. Det hang i den store hallen på Gimle og i en tykk forgyllt ramme med inskripsjonen van Dyck på rammen. Etter min mening var ektheten utvilsom og det var et meget godt eksemplar av van Dyck. I den store samlingen var også flere andre verdenskjente malere representert, som f.eks. Watteau, Fragonard, Manet, Carot, m.fl. Etter min mening var disse malerier ekte og da de var i meget god stand og var i kurante størrelser, anbefalte jeg Quisling, da han spurte meg hva han skulde assurere samlingen for, - å assere den for 3/4 a 1 million kroner."

Maleren Lerdal har dessuten den 21. 10. 1949 gitt en oppstilling over malerienes antall og plassering på Gimle. Denne oppstilling som vedlegges som Bilag nr. 14 b, fulgte mitt brev av 26. 4. 1951 til advokat Sverdrup Thygeson som Bilag nr. 19.

Fru Halldis Neegård Östbye, som har kjent min mann og meg siden 1933, og har vanket i vårt hjem, sier i sin erklæring av 27. 9. 1953, Bilag nr. 6

"Malerisamlingen var usdyvalig stor og representativ. Jeg er ingen kunstsjønner, men har alltid hatt interesse for malerier, særlig de gamle mestre. Enkelte av disse bildene husker jeg spesielt, delvis på grunn av de berømte navn, delvis på grunn av selve bildenes motiv. Særlig husker jeg bildet av van Dyck forestillende en naken kvinne i et lett gevandt og et bilde av Watteau, forestillende bl.a. en mann og en kvinne som danset og en naken kvinne som satt på en slags avsats. Det var også et russisk bilde forestillende den berømte kosakk Stenka Rasin. Av de billedene jeg ellers kan huske var et av Murillo forestillende to lekende gutter i fillete kler og et stort bilde av Madonna med det sovende Kristusbarn. Jeg husker enkelte av samlingens særlig berømte og kjente navn uten at jeg i øyeblikket kan erindre noe enkelt bilde, - således Carot, Manet, Fragonard. Særlig godt husker jeg et fotografi av det praktfulle Franz Hals-bildet som ble undersøkt av en amerikansk kunsthandler. Under krigen så jeg de samme maleriene og mange flere på Gimle, der kom de først til sin fulle rett. Alle - bilder så vel som rammer - var så vidt jeg husker i god stand."

Direktør Alf Whist uttaler seg i sin erklæring av 15.8. 51, bilag nr. 19, således:

"Da jeg personlig alltid har interessert meg for malerier, beundret jeg en rekke av disse kunstverker under besøk hos Quisling på Gimle. Såvidt jeg husker var der foruten et mindre maleri av van Dyck, også malerier av mestre som Murillo, Boucher, Fragonard, Ternier, Reynolds, Watteau m.fl."

Arnvid Vasbotten erklærer den. 12. 2. 53, bilag 20:

"Under okkupasjonen var jeg i årene 1944 - 45 flere ganger hos V. Quisling og frue på Gimle. Jeg fikk herunder anledning til å beundre den store verdifulle malerisamling som var montert der i de forskjellige værelser. Samlingen imponerte ikke bare ved sin størrelse, men også ved sin kvalitet. Maleriene var i meget god stand og tallet flere av gamle, kjente mestre som det ble meg fortalt var medbragt av fru Quisling fra Russland. Blandt de malerier jeg festet meg ved var det et litet maleri av van Dyck i en tung forgyllt ramme som hang i den store hallen."

Her von Mirsch har gitt følgende uttalelse av 16. februar 1953, bilag nr. 21:

"Natten mellom 8. og 9. mai 1945 oppholdt jeg meg på "Gimle" hos Quisling og frue.

Den 9. mai om morgenen forlot jeg "Gimle" sammen med Quisling. Etter anmodning kan jeg herved bevitne at alt innbo og løsøre var på plass og i samme gode forfatning som det hadde vært i den tid som gikk nærmest forut. Intet var gjort for å evakuere eller fjerne innbo- og gjenstander, idet Quisling like til et par timer i forveien stod i den formening at han og fruen ville bli internert på "Gimle" den nærmeste tid fremover. Gjenstander, bøker, malerier, sølvtøy, tekstilgjenstander og alle slags prydgjenstander av sølv m.v. var således på sin vanlige plass da vi forlot huset. Da jeg spesielt er anmodet om å uttale meg om maleriene, kan jeg herved bevitne at de alle hang på plass der hvor de pleide å henge med pene velholdte rammer og forøvrig i god stand."

Disse 8 vitner husker således at min malerisamling - deriblandt verdifulle malerier av kjente mestre - var i god stand på Gimle i mai 1945, og at der var ca. 150 stk. på Gimle.

Av de 150 malerier som var montert på Gimle er 50 kommet bort. Blandt disse bortkomne malerier var 14 bilder av kjente mestre, nemlig: van Dyck, Terniers, Sorikov, Boucher, Corot (2 stk.) Manet, Murillo, Prud'hon, Nicolas, Poussin, Watteau, Woverman, van der Meer og Reynolds.

Jeg har tidligere så vidt mulig nøyaktig gjort rede for hvilke malerier som savnes, og har oppgitt, i den utstrekning jeg har kunnet, såvel malerens navn, billedets motiv, dets størrelse, og dets plass på Gimle. Ennvidere har jeg i enkelte tilfeller føyet til malerienes antagelige pris. Min redegjørelse for dette vedlegges her som bilag nr. 22. Den er tidligere tilstillet h.r.advokat Sverdrup Thygeson som bilag nr. 20 i mitt skriv til ham av 26. 4. 51.

Når advokat Sverdrup Thygeson - som nevnt - i sitt brev av 10. 6. 52 bestrider som ulegitimert at det er bortkommet forskjellige gjenstander, viser jeg til hva jeg i det foregående har gjort rede for, og presiserer følgende:

Det må ansees for en vitterlige kjensgjerning at jeg hadde en stor og verdifull malerisamling, som f.eks. tallet bilder av Franz Hals, Rubens, og Tiepolo. Det er også en kjent sak at mine malerier prydet Gimle under okkupasjonen, og det foreligger pålidelig vitnesbyrd for at det blandt disse malerier fantes bilder eksempelvis av van Dyck og Watteau, Fragonard, Manet, Corot, Boucher, Murillo, Reynolds, Poussin, Ternier.

Jeg mener å kunne forutsette at man av min ovennevnte redegjøring for bortkomne malerier vil forstå at det her utelukkende dreier seg om en så vidt mulig nøyaktig og nøktern oppstilling fra min side. Det ville selvsagt vært meget bedre om det offentlige allerede i mai 1945 hadde foranlediget registrering av fellesboet, herunder mine ting på Gimle. At så ikke skjedde, bør ikke komme meg til skade. Jeg bl fullstendig avklæret fra å vareta mine interesser på Gimle da jeg var tvunget av politiet til å forlate Gimle 15. 5. 45 på 1/4 times varsel.

— 00 —

Verdien av de bortkomne 50 malerier har maleren Henrik A. B. r e n s e n, som før nevnt, anslått til Kr. 500.000,-.

Jeg kan tilføye at et ekte Watteau-bilde alene koster 1/2 mil-

lion kroner, og minner om at der ifølge eksperterens uttalelser var flere ekte bilder av kjente mestere i den samling jeg bragte med fra Russland, Kr. 500.000,- synes således ikke å være noen "upris". Det var - selvfølgelig - de mest verdifulle gangbare billeder som ble fjernet. Både motiver og størrelser var kurante.

Ifølge opplysninger fra o.r.sakfører Rye - Holmboe i Erstatningsdirektoratet assurerte Vidkun Quisling hele innboet og maleriene som var i Erling Skjalgsgåtgate for Kr. 80.000,- - i 1939.

Jeg kan føye til at en kjent kunsthandler i Oslo - som jeg har konferert med - rent generelt har uttalt at man kan regne med en prisstigning på malerier fra 1939 til 1953 på 200 - 300 % .

— 00 —

Foruten de 50 malerier savnes der tepper, møbler, gobeliner, pelsverk, lintøy, glass m.m., som var bragt inn i boet av meg før 9. 4. 40. Jeg har gjort rede for disse ting tidligere, nemlig i mitt brev av 26. 4. 1951 til advokat Sverdrup Thygeson. For teppenes vedkommende legges ved en oppgave, som bilag nr. 23.

I alt er det kommet bort 5 tepper, 1 persisk løper og 1 gobelin.

Portierer og lintøy som er kommet bort har jeg likeledes gitt en fortegnelse over i nevnte skriv. Oppgave legges her ved som bilag nr. 24.

Glass som er kommet bort sees av bilag nr. 25.

Når det gjelder porælen som er kommet bort, vil det av bilag nr. 26 gå frem hva som tilhørte meg på lignende måte som ovenfor nevnt.

Møbler, sølv, duker, spill etc. som er kommet bort, vil sees av bilag nr. 27.

— 00 —

I mitt brev av 27. 8. 51 har jeg bedt om erstatning for maleriene og de andre her nevnte verdigjenstander som er kommet bort fra Gimle. Jeg er fullt klar over at erstatningssummen må settes skjønnsmessig. Maleren Henrik Sørensens uttalelse om at de 50 malerier som er kommet bort kan være verd ca. Kr. 500.000,- og maleren Lerdals anbefaling til min mann om å assurere maleriene for 3/4 - 1 million kroner viser at det her under enhver omstendighet dreier seg om be-

tydelige verdier. Og i tillegg til maleriene kommer så alle de andre ovenfor nevnte ting som er forsvunnet.

På bakgrunn av dette ber jeg - for å søke be-oppgjøret ordnet i minnelighet - om en rimelig erstatning. Og jeg vil i samme forbindelse be om anledning til å overta en del ting som tilhører boet, men som har særlig affeksjonsverdi for meg - og kun for meg.

— 00 —

Erstatning for skadete ting.

Allerede den omstendighet at mitt innbo ble leiet bort, først til englismenn, så til franskmenn som bodde på Gimle, skulle betinge en viss godtgjørelse, for vanlig bruk og slitasje.

Men som jeg allerede tidligere i denne redegjøring på side 7, 8, 9, har forklart, ble mine ting ikke bare utsatt for vanlig slitasje. Særlig under franskmennenes opphold på Gimle ble innbøst rent ut sagt ramponert. Og den lagring på loftene som de derefter har vært gjenstand for har i betydelig utstrekning skadet dem ytterligere.

Malerier.

Jeg har allerede i innledningen forklart at disse ble skadet under franskmennenes opphold på Gimle, og senere under lagringen. At de var i god stand da vi bodde på Gimle be- kreftes av flere vitner, hvis erklæringer allerede er nevnt i det foregående.

Disse uttalelser kan suppleres med maleren Th. Lerdal's erklæring av 6. november 1952, bilag nr. 18, der han bl.a. sier: "Malerisamlingen var i sin helt i meget god stand og 3-4 malerier ble restaurert etter anmodning av Quisling. Utover disse var det ingen som trengte noen restaurering."

Og kaptein Langleie har den 13. 2. 1953, bilag nr. 28, erklært:

"I tillegg til mine erklæringer av 5. 6. 49 og 3. 10. 48 bevitnes at jeg erindrer at maleriene på Gimle og i gjestehuset var godt vedlikeholdt og i god stand. Møbler og annet inventar var også godt vedlikeholdt."

Det samme vitner fru Margrethe Langaard i erklæring av 2. 12. 52 (bilag nr. 5) og fru Halldis Neegaard Østbye i erklæring av 27. 9. 53 (bilag nr. 6, m. fl.

Efter at jeg i 1952 mettok de av mine malerier som da var i behold, har jeg latt dem besiktige av flere sakkyndige. Konservator Martin Haug uttaler i sin erklæring av 31. oktober 1952, bilag nr. 29:

"Ad fru Maria Quislings malerier.

Efter å ha gjennomgått samlingen må jeg bekrefte at den er i en meget dårlig forfatning. Spesielt er mange av de store bilder så skadet, at skal man gå til fullstendig restaurering av disse, og maleriene selges idag, er det et spørsmål om man kan oppnå noget mere end det beløp behandlingen koster. Man må være opmerksom på at utenlandsk kunst er meget vanskelig å omsette til høi pris, hvis der ikke foreligger absolutt sikkerhet for hvem mesteren er.

Da flere av maleriene er av så store formater vil det gjøre sitt til at restaureringsomkostningene vil bli uforholdsmessig store og omsetningsmulighetene for store bilder som bekjent mindre.

I erklæring av 2. mai 1953, bilag nr. 30, sier han:

"I tilslutning til min erklæring av 31. oktober 1952 kan jeg efter anmodning av herr h.r.advokat G. Støylen ytterligere uttale:

Jeg har påny gjennomsett fru Maria Quislings malerier. Disse sees å ha vært gjenstand for hårdhendt behandling og ugunstig lærring med fuktighet og skiftende temperaturforhold. Maleriene er som følge herav skadet og trenger på få unntagelser nær å bli restaurert. Det gjelder forøvrig ikke bare selve maleriene, men også håndskærne rammer som er blitt skadet slik at utskjøringene veskkervis er falt av. Omkostningene ved en restaurering av de skadede malerier vil jeg anslå til Kr. 15- 20.000,- femten-tyve tusen kroner."

En slik uttalelse fra en sakkyndig som konservator Martin Haug skulle i og for seg være tilstrekkelig til å slå fast hvilken katastrofal verdiferringelse mine malerier har vært utsatt for gjennom 7 års beslagleggelse.

Også maleren Henrik Sørensen har besiktiget maleriene. Han uttaler i en erklæring av 19. 10. 1952, bilag nr. 31:

"Temmelig mange av dem er dessuten så meget skadet eller defekte at de trenger en omfattende restaurering. Størstedelen med bare få unntagelser må underkastes mer eller mindre restaurering. Dette vil sikkert bli så kostbart at fru Quisling ikke vil kunne greie det med sin økonomi. På den anden side vil salg uten restaurering bety at man ikke får ordentlig pris. Hertil kommer at salget av de gjenstående malerier også vanskelig gjøres ved at flere av dem er så store at man ikke kan regne med å finne kjøpere som har plass til dem. Kort sagt dreier det seg om flere malerier som nok i seg selv har vært verdifulle (for beskadigelsen), men som vanskelig kan påregnes å bli solgt. Fru Quisling kan derfor ikke basere sin økonomiske eksistens på salget av disse malerier."

Begge disse kjente sakkyndige - konservator Martin Haug og maleren Henrik Sørensen - har således konstatert at maleriene er ødelagte og må restaureres, hvilket konservator Haug antar vil komme på mellom 15 og 20 tusen kroner.

Da jeg trenger penger for å leve, har jeg allikevel søkt å få solgt noen av maleriene. Kunsthandler Ørnulf Wang, som jeg i den anledning er kommet i forbindelse med

Fortsettelse fra side 32 - 1. avsnitt.

Jeg mener hermed å ha klarlagt det faktiske forhold at maleriene var i god stand da vi bodde på Gimle og at de som var i behold var i sterkt redusert forfatning da de 7 år etter ble utlevert meg. Som jeg allerede har nevnt, er de sværeste skader blitt påført maleriene under fransk-mennenes opphold på Gimle. Under enhver omstendighet er staten ansvarlig for malerienes skjebne etter mai 1945. Idet jeg støtter meg til konservator H a u g s erklæring, synes det meg at ca. Kr. 17.500,- vil være det riktige erstatningskrav for de skadete malerier.

har imidlertid svart at hans firma helst ikke vilotta maleriene for salg.

— 00 —

Blant de ting jeg efter 7 års beslaglegging har fått tilbake er også flere u r. Disse har jeg latt undersøke av urmaker Thorleif L a n g e r u d, som har uttalt seg om dem i erklæring av 15. 12. 52, bilag nr. 32.

Urmaker Løngerud sier her innledningsvis:

"Nesten alle sammen måtsettes i stand på grunn av skader som må være oppstått som følge av hårdhendt behandling."

Derefter uttaler han seg om hva reparasjonsomkostninger vil beløpe seg til:

1. Ur i sort kasse.....	reparasjon	Kr. 120,-
2. Taffelur i bronse	"	" 115,-
3. Et lite ur i marmor og bronse "	"	" 30,-

Dessuten omtaler han i erklæringen diverse skader på et bibliotekur uten å angi noen sum her.

Urmaker O. Gulbrandsen har 15. 10. 52. reparert et taffelur for Kr. 22.-.

På grunnlag av denne sakkyndige uttalelse mener jeg at Kr. 300,- må være en rimelig erstatning for skade som er tilføyset urene i tiden 1945 - 1952.

— 00 —

Möbler.

Jeg har allerede tidligere beskrevet - i oversikten - hvorledes det ble skaltet og veltet med mitt innbo på Gimle, og har også delvis gjort rede for i hvilken forfatning de ting var som jeg fikk tilbake i 1952. Jeg kan tilføye at de gjenstander som ble lagret hos Tschudi dessuten ble temmelig ødelagt på grunn av fuktighet og hårdhendt behandling.

Jeg har latt det aller nødvendigste reparere, men det er fremdeles flere möbler som jeg ikke har hatt råd til å sette istand.

Snekker Alex Robert K o s t e r har undersøkt alle möbler, og har i erklæring av 8. 11. 1952 sagt sin mening om skader og reparasjonsomkostninger. Som det vil sees av bilaget er han kommet til at reparasjon av det hele vil komme på Kr. 4.410,-. Han bemerker dessuten at til disse snslagsvise priser vil der komme tillegg for transport til og fra verksted.

Jeg bringer igjen i erindring de vitneprov jeg før har nevnt om at innboet var i god stand på Gimle da min mann og jeg

bedde der. Likesom jeg atter minner om den - som det synes - løsslupne selvskapelighet som særlig franskmennene utfoldet på Gimle. Det må være innlysende at slike skader som snekker Koster beskriver i sin erklæring, f.eks. "stoler med brukne ben og rygger", "sofa mangler listeverk og har løs rygg", "kommode... rygg er slått istykker", "stoler... rygger og ben løse"- skyldes ganske usedvanlig hårdhendt behandling, hva enten denne skyldes leieboerne på Gimle eller transport og lagring.

At også lagringen har satt sine spor på møbler etc. fremgår av snekker Kosters uttalelse, der han sier at enkelte ting er "vannskadet på grunn av fuktighet".

Den sum snekker Koster har anslått reparasjonsomkostningene til - Kr. 4.410,- krever jeg godtgjort. Og bemerker at dette krav skulle synes rimelig, når en tar i betraktning at jeg dessuten får transportomkostninger ved reparasjonene. Dertil kommer at prisene vel må antas å stige.

— 00 —

En del tekstilvarer, duker, sengetøy, gardiner, tepper er blitt utlevert meg i temmelig sørgelig forfatning, ødelagt og skittent.

Flere duker er fulle av flekker, vinflekker som hverken renseri eller vaskeri tør påta seg å behandle, da de mener de ikke har midler til å bringe dem helt istand. Eksempelvis er 3 duker blitt undersøkt av Lin og Danaskuset A/S som den 25. 6. 53, bilag nr. 34, uttaler at hvis dukene var i hel god stand, vilde prisen for dem være Kr. 7.000,- i den tilstand de nå befinner seg med flekkene takseres dukene til Kr. 1.200,- Verdiforringelsen Kr. 5.800,- krever jeg erstattet.

Dessuten har jeg hatt en rekke direkte utgifter for å få tekstilvarene noenlunde istand.

En del regninger m.v. vedkommende reparasjon av tekstilvarer fremlegges, som bilag nr. 35.

Kunststopperiet Økonomi 29.9.52, Bilag nr. 35. Reparasjon av mølispist teppe	Kr. 150,00
Ditto, rep. av mølispist teppe med flere rift, Bilag nr. 35 a	" 175,00
Ditto 21.12. 1952, rep. av diverse hull på gulvteppe, Bilag nr. 35 b	" 155,00
Ditto, 27.11.1952, Rep. av stor duk med 7 servietter. Det var fullt av hull over hele duken og serviettene. Bilag nr. 35 c.	" 42,50
Ditto, 20.4. 1953, rep. av duk Bilag nr. 35 d.	" 20,00
Ditto, 23.9.1952, Reparasjon av teppe, Bilag nr. 35 e.	" 150,00
Ditto 12.6.53. Reparasjon av 2 bordduker i broderiet og rift og huller i blonden, Bilag nr. 35 f.	" 34,00
Grei Vaskeri, 29.4. 1953, vasket duk, Bilag nr. 35 g.	" 25,00
Ditto, 20.11.1952. En bordduk vasket, full av flekker, med 12 servietter. Bilag nr. 35 h.	" 47,00
Grei Vaskeri, 29.4. 1953. Vasket duk 2 ganger for å forsøke å fjerne flekkene. Bilag nr. 35 i.	" 71,00
Grei Vaskeri, 27.2.1953. Vask av venetiansk duk m/14 ser- vietter, full av flekker. Bilag nr. 35 j.	" 46,00
Grei Vaskeri, 25.10.53, 2 duker, 1 serviett. Bilag nr. 35 k.	" 46,00
Grei Vaskeri, 15.10.53. 2 duker, 1 serviett. Bilag 35 l.	" 20,40
Klücker & Lange, 30.5. 1953, Rensning av gardiner. Bilag nr. 35 m.	" 20,00
Erklæring fra Hammarlund av 1953 om at Aubussonteppe er usalgbart på grunn av flekker oppstått ved fuktig lagring. Bilag nr. 35 n. Taksert til Kr. 500,- 30.6.47 av o.r.saksfører John Eckhoff	" 500,00
	<hr/> Kr1502,90

Med tillegg av verdiforringelse for
de r nevnte duker, Bilag 34, beløper
skaden på tekstilvarer seg til

Kr. 5800,00

Kr. 7302,90

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

— 00 —

Tidligere er nevnt at elektrisk utstyr var i ubrukbar
stand da det ble utlevert meg i 1952. Jeg har måttet bruke

megen tid og mange penger for å få disse ting noealunde brukelige. Endel regninger m.v. vedrørende reparasjon av elektrisk utstyr legges ved som bilag nr. 36:

Kjøleskap, reparert 14.7.1951 (inkl. transport) Service Verksted, Bilag 36	Kr.	425,10
Anskaffelse av deler som manglet i støvsuger. Elektrolux 1.12.1950 Bilag 36 a	"	26,60
Til dette kommer at en bronselampe, som var oppbevart på lager hos Tschudi, var blitt ødelagt. Den mangler flere deler og kan ikke repareres. Den er taksert til og bes erstattet med dette belöp.	"	250,00
1 krystall-lampe, som fremdeles henger på loftet på Gimle, er ødelagt. Den er taksert til og bes erstattet med dette belöp.	"	500,00
Regning fra H. Molstad, 3.11.50, som viser at alle lamper og komfyren m.v. var ødelagt Bilag 36 b.	"	260,00
	Kr.	1461,70

Av sølvtoyet er en del så istykker at det ikke kan gjøres istand. Alt sølvtoy er forövrig mer eller mindre bulket, böyet og skrapet. Det vil fremgå av nedenfor nevnte re ninger og uttalelser. Bilag nr. 37.

David Andersen, 12.2. 1953. Reparasjon av sølvfat. Bilag 37	Kr.	33,00
David Andersen, 8.4. 1953. Reparasjon av 2 staker og loddet del til stake. Bilag 37 a.	"	20,00
David Andersen, 30.5.1953. 2 små brett, rette opp bulkene. Bilag 37 b.	"	50,00
David Andersen, 14.3.1953. 1 brett reparert. Bilag 37 c.	"	6,75
David Andersen, 26.4. 1953. Reparert 1 kanne og brödbakke. Bilag 37 d.	"	36,50
Tostrup, 19.2. 1953. Reparasjon av vase vil komme på (bilag 37 e)	"	45,00
Tostrup, 18.2. 1953. Reparasjon av 2 staker, den enevar 1 2 deler, Bilag 37 f.	"	38,50
David Andersen, Reparasjon av sølvplett brett vil komme på (bilag 37 g)	"	100,00
David Andersen, reparasjon av 2 sølvboller som var bulket, og 1 kanne loddet, datert 18.6. 53, bilag 37 h	"	50,00
David Andersen, 19.10. 53. 1 lokk rettet ut m.v. Saltkar tatt ut bulker Bilag 37 i.	"	5,75
David Andersen, Bilag 37 j	"	300,00
" " " 37 k	"	150,00
Tilsammen representerer dette en skade på ca. hvilket belöp bes erstattet.	Kr.	835,50

Ad. Bilag 37 j.

Gjeller 2 antikke 3-armede lysestaker i Sheffieldplett. De er i registreringslisten taksert til Kr. 600,00. Den ene staken mangler en mansjett. En kunst- og antikvitetshandler har på forespørsel uttalt at stakene p.gr.a. denne mangel praktisk talt er usalgbare. Juveler David-Andersen har den 2. 11. 53 meddelt at man ikke kan skaffe maken til den bortkomne lysmansjett. Som rimelig erstatning ber jeg utbetalt i allefall halvparten av takstverdien, Kr. 300,00.

Ad. Bilag 37 k.

David-Andersen, erklæring av 7.7. 1953.

Det kan ikke påta seg å rette skadet (balket) døpefat med kanne i Sheffieldplett. Av samme erklæring fremgår at disse ting ikke kan bli i god stand igjen.

Døpefat og kanne taksert i 1947 til Kr. 300,00. Verdiforringelse i allefall 50 %, som bes erstattet, Kr. 150,00.

Også en del andre pyrdgjenstander har vært gjenstand for beskadigelse. En del regninger m.v. legges ved som Bilag nr. 38.

Reparasjon 11.2.50 ved herr Pettersen av et antikt kinesisk skrin. Bilag 38.	Kr.	15,00
Konservator Martin Haug, 19.10.53. restaurering av Ikon. Bilag 38 a.	"	60,00
Konservator Martin Haug har dessuten, 20.10.53 gitt erklæring om hva restaurering av en del andre skadete ikoner vil beløpe seg til, Bilag 38 b.	"	670,00
Erklæring av 19.6. 1953 av Sven Rygge, iflg. hvilken en kanne, utskåret i kokusnøtt og montert i metall, er verdiforringet praktisk talt totalt, Bilag 38 c.... anslagsvis	"	375,00
	Kr.	1120,00
Av 2 Cloisonne-urner som er taksert til Kr. 250,00 er den ene ødelagt og kan ikke repareres. Usalgbar. Bes erstattet med	Kr.	125,00
1 sort lakkskrin med perlemor har fått understellet ødelagt m.v. reparasjon vil komme på anslagsvis som bes erstattet.	"	40,00
Et elfenbes krus, som er taksert til Kr.500,- er delvis istykker. Reparasjon vil beløpe seg til ca. Bilag 38 d.	"	200,00
Reparasjon av ødelagte rammer vil komme på som bes erstattet. Bilag 38 e.	"	

trsp.

Kr.

trsp.

Kr.

1 stort speil, som var brukt på Gimle, til-
hørende mahogny konsol er fullstendig
ist/kker. Nytt speil vil koste
som bes erstattet.

" 200,00

Kr.

4. Godtgjørelse for boets avhendelse av eiendommen "Funnemark" Fyresdal, som var innkjøpt for mine midler.

Eller:

Omgjøring av boets disposisjoner vedk. eiendommen og anledning for meg (Maria Quisling) til å overta denne.

I 1934 døde en gammel tante av Vidkun Quisling. Hun etterlot seg eiendommen Funnemark, og Vidkun Quisling kjøpte denne. Det går frem av ekstraktutskrift av panteregistret for Fyresdal herad, at Vidkun Quisling fikk skjøte på eiendommen datert 29.8. 1934 og 1. mai 1936. Pengene ble skaffet tilveie ved salg av malerier etc. tilhørende meg.

Fru Margrethe L a n g s a a r d bevitner i sin erklæring av 27. 1. 1950, bilag nr. 2:

"Det var også min fetter Vidkun Quislings mening at gården Funnemark tilhørte fru Quisling, da den var innkjøpt av midler innkommet ved salg av hennes malerier".

Arkitekt W. E s s e n d r o p har også fått kjennskap til forholdet. Han sier i sin erklæring av 6. november 1948, bilag nr. 39:

"Under arbeidet i Fyresdal var jeg en gang sammen med Quisling for å besiktige eiendommene Lunden, Jonsborg og Funnemark. Ved denne befaring fortalte han meg at han ved å realisere noen malerier og andre av fru Quislings eiendeler hadde fått kjøpt Funnemark noen år før krigen etter en tante som var død...."

Fru Halldis Neegaard U s t b y e, som har vanket med min mann og meg siden 1933, har i sin erklæring av 27. 9. 53 forklart seg om sitt kjennskap til oss. Bilag nr. 6. Vedkommende Funnemark sier hun:

"I årene før krigen var jeg flere ganger på besøk hos Quislings på Jonsborg i Fyresdal, hvor også Quislings mor, fru Anna Quisling bodde om sommeren. Quisling elsket Fyresdal, og likte å ta oss med rundt for å vise oss severdighetene. Vi var også ofte innom nabogården, en odelsgård som tilhørte hans tante, Malene Quisling. Quisling fortalte ved en anledning - i Fyresdal - at eiendommen Funnemark var blitt kjøpt for penger som var kommet inn ved salg av fru Quislings malerier. Eiendommen tilhørte derfor fruen. Quisling var synlig gla over å ha sikret eiendommen for familien da den lå like i nærheten av Konsborg. Til eiendommen hørte også, foruten et våningshus og endel jord og skog, en liten hytte oppe i lia. Jeg har spesielt kommet til å huske disse ting fordi jeg kjente Quislings nesten fanatiske kjærighet til Fyresdal. Jeg husker ikke nøyaktig når ovennevnte samtale fant sted, men i all fall var det før krigen, da jeg ikke var i Fyresdal under krigen."

Etter at fellesboet ble tatt under offentlig forvaltning i 1945, ble eiendommen Funnemark solgt, og det uten underretning hverken til min advokat, Gudleik Stöylen, eller til meg.

I brev av 21. 8. 1946 til advokat Sverdrup Thygeson, skrev advokat Stöylen på mine vegne en anmodning om ikke å realisere eiendommen. Advokat Stöylen tenkte da særlig på å skaffe meg en bolig på denne måten. Advokat Sverdrup Thygesons fullmektig, o.r.sakfører Arvesen svarte i sitt brev av 31. 8. 46 følgende:

"Under henvisning til Deres skriv av 21. ds. meddeles at eiendommen Funnemark i Fyresdal allerede er solgt. Det var nemlig inngitt til jordstyret en rekke søknader om tvungen avståelse etter jordloven av eiendommen. Etter innhentet samtykke fra Erstatningsdirektoratet gikk jeg med på en mindelig ordning hvoretter eiendommen ble overdratt...."

Av denne korrespondanse fremgår det klart at hverken advokat Stöylen eller jeg ble holdt underrettet om overdragelsen.

Et par år senere - i oktober 1948 fikk jeg tilfeldigvis vite av o.r.sakfører Arvesen at eiendommen ikke ble solgt den gangen, da den mann som skulle kjøpe den, trakk seg tilbake. Ved samme anledning fikk jeg vite at o.r.sakfører Arvesen neste dag skulle reise til Fyresdal, fordi eiendommen da skulle selges. Jeg ba o.r.sakfører Arvesen utsette salget, og viste til mine og min advokats tidligere protester mot salget, men forgjeves. I skriv av 12. oktober 1948 til o.r.sakfører Arvesen gjorde jeg bl.a. oppmerksom på at eiendommen Funnemark tilhørte fellesboet før 9.4.1940 og var kjøpt for mine midler, og ba samtidig om at eiendommen ikke ble solgt. Også i skriv av 30.10.48 til o.r.sakfører Arvesen ba jeg ham om ikke å fremme salget av eiendommen Funnemark. Jeg ba også kopi av brevet sendt til direktør G u l b r a n s o n i Erstatningsdirektoratet før o.r.sakfører Arvesen reiste til Fyresdal for å ordne med salg av Funnemark, idet jeg mente man kunne stoppe salget.

Senere forstod jeg det slik at det var reist odelssak og h.r.sakfører Gudleik Stöylen skrev igjen 22.6.49 til o.r.sakfører Arvesen:

"Fru Quisling har som tidligere meddelt protestert mot at eiendommen "Funnemark" blir frasolgt boet før hun har fått seg utlagt hva hun tilkommer i boet. I anledning av den reiste odelssak går jeg ut fra at De sørger for at alle de innsigelser som kan gjøres mot fremme av odelssaken blir gjort, idet fru Quisling som tidligere nevnt, hvis det er mulig, selv ønsker å få overta eiendommen."

Det har ikke vært meg mulig ved henvendelse til bobestyreren å få klarhet i forholdet vedkommende det omtalte salg av Funnemark. På min forespørsel har o.r.sakfører Arvesen i skriv av 7. 2. 1952 avslått å gi meg opplysninger om salget. O.r.sakfører Arvesen påberoper seg i denne forbindelse at eiendommen ble betraktet som tilhørende Vidkun Quislings bo, da Vidkun Quisling hadde hjemmel til den og rådighet over den. Min anførsel om at eiendommen var innkjøpt for mine midler tilbakeviste o.r.sakfører Arvesen som ulegitimert.

Når mitt krav betraktes som ulegitimert uten at min påstand motbevises, kan jeg bare vise til de foreliggende erklæringer fra folk som virkelig kjente til det faktiske forhold. Også i denne forbindelse tør jeg minne om at o.r.sakfører Arvesen selv - i en skrivelse til riksadvokat Aulie - i 1947 har rost min gode hukommelse og uttalt at jeg var villig og hjelpsom til å gi opplysninger om boet. Det synes meg da rimelig at en eventuell tvil om forholdet vedkommende Funnemark burde avgjøres i min favør.

Jeg hevder i henhold til det her fremholdte at eiendommen Funnemark i medhold av lov av 20.5. 27 §§ 12 og 30 tilfaller min del av boet. Eiendommen er kjøpt for mine midler. Denne påstand har jeg opprettholdt den hele tid. Etter mai 1945 var jo forholdene lenge slik at jeg både av bobestyreren og av min egen advokat ble tilholdt å holde meg i ro og å stille meg avventende til bo-oppgjøret. Men det fremgår av den foran nevnte korrespondanse at jeg ved første leilighet sa fra om mitt krav på Funnemark. Og jeg fastholdt dette krav da direktør G u l b r a n s o n i Erstatningsdirektoratet første gang ba meg gjøre rede for hvilke krav jeg gjorde mot boet. Dette var i mars 1949.

-- 00 --

Jeg mener det er en forsømmelse fra bostyrets side at ikke jeg fikk varsel om at der var kommet inn til jordstyret søknader om tvungen avståelse av Funnemark. Når bostyret fikk slikt varsel etter jordlovens § 23 var det for at "eieren skal være gitt anledning til å uttale sig i saken". Riktignok stod her Vidkun Quislings bo som den formelle eier, men bostyret kjente til at der var felleseie og at jeg således i all fall var medeier. Og dessuten fikk bostyret ved første høve min protest mot salget og kjennskap til at jeg hevder at eiendommen er bragt inn i boet for mine midler.

Ved således å være blitt holdt utenfor søknaden om tvungen avståelse av Funnemark og den minnelige ordning som bostyret har truffet, er jeg blitt avskåret fra å gjøre jordstyret kjent med min rett til eiendommen og mitt behov for den. Og likedan er jeg blitt hindret i en eventuell henvendelse til anke-nevnda. På det tidpunkt da bostyret gikk med på overdragelse av eiendommen ved minnelig ordning var jeg uten bopel, og ville mer enn gjerne ha slått meg ned på Funnemark og latt den dyrke forsvarlig.

Da jeg - som nevnt - ikke fikk de ønskete opplysninger om Funnemark fra bostyret, har jeg måttet innhente en del uttalelser herom fra annet hold.

Av en redegjørelse - som jeg forbeholder meg adgang til å få supplert - fra jordstyret i Fyresdal, går det fram at Olav Lund var blant søkerne i 1946. Av utskrift av panteregistret sees at Olav Lund først fikk skjöte på eiendommen den 25. 9. 1949 fra Vidkun Quislings bo ved tilsynsmannen h.r.advokat Sverdrup Thygeson. I mellomtiden har det vært anledning til å få prøvet mitt krav. Det ser forövrig ut som om bobestyreren selv ikke har betraktet eiendommen som solgt i 1946. I den status pr. 31/12-46 som han har satt opp, er nemlig Funnemark fört opp med verdi Kr. 15.000,- og pantegjeld Kr. 1.850,-, som en eiendom fremdeles tilhörende boet. Og i det brev datert 15. 10. 48 fra bobestyreren til jordstyret meddeles at der er reist odelssak vedr. Funnemark. Boet meddelede her at det ingen interesse har av odelssak. Og jordstyret skulle konferere med Olav Lund om hvorvidt han ville kjøpe Funnemark selv om det ikke forelå odelsfrigjøring.

-- 00 --

Prinsipalt mener jeg at boets disposisjoner vedkommende eiendommen Funnemark bör omgjøres, således at jeg får anledning til å overta den. I tillegg til hva jeg allerede har fremholdt om den juridiske side av saken, vil jeg ytterligere nevne:

Riktignok har jeg nå fått tilbake min manns og min tidligere leilighet i Oslo. Men jeg trenger - kanskje mer enn de fleste i dette land - et eget litet sted på landet som rekreasjonssted. Slik som forholdene fremdeles er, er det umulig for meg å ta opphold i pensjonat e.lign. under mit virkelige navn. Man setter som betingelse at jeg må bo under et annet navn. Advokat Stöylen og direktör Gulbranson kjemper til disse vanskeligheter. Jeg må söke å være inkognito, og under enhver

situasjon ikke röpe hvem jeg er. Det tör være innlysende at et opphold i pensjonat e.lign. på denne måte ikke kan bli noen rekreasjon. Jeg har friskt minne en meget ubehagelig og opprivende episode da man under mitt opphold på et rekreasjonssted her i landet oppdaget at jeg var "fru Quisling". Tilsynslege ved Skogli Badesanatorium, Ragnar A a r ö e, har i sin erklæring av 24. juli 1952 uttalt sin mening om denne "like tåpelige som i høyeste grad ubarmhjertige aksjon mot sakesløst menneske". Han presiserer den betydning det ville ha for meg å ha et eget sted på landet. Se bilag nr. 40. Dr. Ragnar Aaröes erklæring av 24.7. 52.

Over lege L e i k v a m har lenge hatt forståelsen av min hvileløse og enerverende tilværelse under slike forhold, og har gitt uttrykk for det. Se bilag nr. 41.

Både fordi jeg mener å ha rett til eiendommen Funnemark - fordi den er kjøpt inn for mine penger - og av hensyn til mitt særlige behov for et eget sted på landet, ber jeg om at man ser med all mulig god vilje og forståelse på mitt ønske om å beholde denne eiendom.

Subsidiært krever jeg meg godtgjort av boet hva eiendommen har utbragt ved den minnelige ordning bostyret med Erstatningsdirektoratets samtykke har truffet.

Ifølge en meddelelse jeg har fått fra jordstyret i Fyresdal ble eiendommen i 1946 taksert til.....Kr. 15.800,-
Og for dette belöp er den ifl.g utdrag av panteregistret tilskjøtet den nye eier i 1949.

Jeg har ikke sikkert kjennskap til hvilken pantegjeld som hvilte på eiendommen ved overdragelsen. Ifølge den status som bobestyreren har satt opp pr. 31.12.46 var pantegjelden iflg. panteregistret

Kr. 1.850,-

Hvorvidt gjelden er nedbetalt uten at det blitt avmerket i panteregistret, vet jeg ikke. Men går ~~ut~~ fra ovenstående oppstilling, skulle jeg ha krav på.....

Kr. 13.950,-
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dette belöp ber jeg meg utbetalt, om jeg ikke kan beholde eiendommen Funnemark.

45

5. Godtgjørelse av utlegg forbunnet med å få tilbake leiligheten i Erling Skjalgssønsgate 26, Oslo.

I juli 1945 henvendte jeg meg første gang til boets tilsynsmann, hrr.advokat Sverdrup Thygeson, og spurte ham om jeg kunne flytte inn i min manns og min leilighet i Erling Skjalgssønsgate 26, Oslo. Der hadde vi bodd siden vi kom fra Russland i 1923 og inntil vi - etter henstilling - flyttet til Gimle under okkupasjonen. Leiligheten var av min mann midlertidig leiet bort til daværende minister Fretheim. I juli 1945 var den ikke lenger bortleiet og stod tom. Jeg forklarte både advokat Sverdrup Thygeson og hans fullmektig, o.r.sakfører Arve Arvesen at jeg ikke hadde noe sted å bo, men advokaten sa bare kort til meg: "Hold Dem i ro. De vil bli underrettet". Men snart etter - i august 1945 ble min manns og min fellesbolig, leiligheten i Erling Skjalgssønsgate 26, leiet bort uten at man underrettet meg eller min advokat, Gudleik Støylen. Og i 1946 ble leiligheten solgt, også uten underretning til meg eller min advokat.

Da jeg tilfeldigvis i januar 1946 hadde fått vite at leiligheten skulle selges, ba jeg advokat Sverdrup Thygeson om ikke å selge før min sak var avgjort. Senere har jeg bragt på det rene at leiligheten på dette tidspunkt ikke ennå var solgt. Kontrakten var utferdiget 9.2. 46 og først undertegnet i mai 1946.

Jeg mener det var uriktig å selge leiligheten. Den tilhørte min manns og mitt felleseie og var vår faste felles bolig, (mens Gimle var en tjenestebolig). Bostyret hadde i analogi med § 14 i lov om ektefellers formuesforhold av 20.5. 1927 ikke større rett enn min mann selv ville hatt til å leie bort eller selge leiligheten uten underretning til meg og uten mitt samtykke. Det var heller ikke nødvendig av hensyn til boets stilling å selge leiligheten. Og jeg selv hadde rett til i alle fall nødvendig husrom i denne leilighet.

Som allerede nevnt fikk jeg i november 1950 anledning til igjen å flytte inn i leiligheten. Det skjedde etter hjelp fra forståelsesfulle - og innflytelsesrike - fremmede mennesker, som delvis står utenfor booppgjøret.

De utlegg som boet - og jeg - har hatt i denne forbindelse kan ikke med rette belastes min part av felleseiet.

I skriv til meg datert 8. juni d.å., poststemplet 10. september d.å., nevner advokat Sverdrup Thygeson bl.a. at det av boet er utbetalt meg Kr. 82.740,75. Jeg skal senere komme tilbake til spørsmålet om hva dette beløp kan inkludere. Men vil her peke på at i denne sum må antas å være innbefattet de utlegg som fra boets side var forbundet med å skaffe min leilighet tilbake, og som ikke kan belastes meg.

Leiligheten var i mai 1945 i god stand.

Dette bekreftes av herr Fretheim som leiet leiligheten av oss, i hans erklæring av 26. 10. 53. Se bilag nr. 42.

Da jeg igjen skulle overta leiligheten i 1950, var en rekke reparasjoner uunngåelige, hvis ikke leiligheten skulle forfalle. I så fall ville jo omkostningene siden bli enda større. Dertil kommer at jeg etter gårdens reglement plikter å holde leiligheten godt vedlikeholdt.

De nødvendigste utlegg jeg har hatt vil fremgå av følgende:

Regning av 20.4.52 fra Kjell E. Gundersen, reparasjon av fører, låser og vinduer. Bilag nr. 43.....	Kr.	200,00
Regning av 31.10.50 fra Joh. Valeur, oppusning av hjørnestue og soveværelse. Bilag nr. 43 a	"	300,00
Regning av 12. desember 1950 fra Jens Svestad, malerarb., vinduer i hjørnestue og spisestue. Bilag nr. 43 b	"	275,00
Regning av 20. november 1950 fra Kirkeveien Parkettsliperi, reparasjon av vegger i soveværelse, sliping og lakkering av gulver. Bilag nr. 43 c	"	560,00
Regning av 20.11.51 fra Tetningscompagniet, tetnings- og snekkerarbeid, tilsammen	"	141,01
Ditto	"	10,40
Ditto	"	102,85
Bilag nr. 43 d.		
Regning av 6.12.1950 fra Skillebekk Farvehandel og Isenkram (maling m.m. til badeværelset). Bilag nr. 43 e	"	44,76
For oppusning av badeværelset skylder jeg fremdeles	"	100,00
Utgifter til tapeter i soveværelser ca. ...	"	85,00
Regning av 20.11. 1950 fra R. Övrum. Utgifter til maling av kjøkken og spiskammer, oppusning av rom mot gården etc. Bilag nr. 43 f	"	375,00

Kr. 2.194,02

Trsp.	Kr. 2.194,02
Utgifter til maling av entre	" 55,00
Bilag nr.	" 75,00
Skyldig rest for maling av entre	
Regning av 21.8. 1951 fra H. Molstad, diverse oppusning av kjøkkengulvet og pikeværelset.	" 227,50
Bilag nr. 43 g.	" 87,70
Kjøp av ny garderobehylle	
En garderobehylle var i leiligheten mens Fretheim bodde der, men er kommet bort efter at leiligheten ble leiet bort og senere solgt av Erstatningsdirektoratet.	

Kr. 2.639,22

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

For å dekke disse utgifter har jeg måttet stifte gjeld. Og som det vil sees, er en del av de ovenfor nevnte beløp ennå ikke betalt. Leiligheten er ennå ikke tilstrekkelig oppusset, idet bl.a. flere værelser må tapetseres, men jeg har ikke midler hertil.

Fellesboets s t a t u s fra 1945 - 1953.

Allerede i begynnelsen av denne redegjøring er nevnt at jeg forgjeves har anmodet om en sjoudført redegjøring for boets stilling fra 1945.

Den eneste oppstilling jeg har fått er pr. 31.12. 46, og jeg kan ikke forstå annet enn at denne må være mangelfull. I den anledning tillater jeg meg å bemerke: Det er mulig at flere verdifulle ting - f.eks. biler, kinoapparat, frimerkealbum, malerier etc. -, er fjernet fra Gimle før det ble etablert tilsyn med boet. Under enhver omstendighet er disse ting forsvunnet fra Gimle etter at staten - først ved politiet, senere ved bestyret -, overtok boet i mai 1945. Verdien av de nevnte ting kan i all fall ikke sees medtatt i oppstillingen pr. 31.12.46. Det samme gjelder statsobligasjoner for Kr. 100.000.- som fantes på Gimle.

Ennvidere kan jeg ikke av oppstillingen pr. 31.12.46 komme til klarhet over hvordan man har postert: Kr.7.000.- som lå i safen i Realbk., tilhørende meg, Kr.1.000.- " " " " Oslo Sparebk. " " . Kr. 7.000.- deponert av Vidkun Quisling på Akershus. Kr.75.000.- som ble betalt av direktør Stephanson på Blom for 3 malerier.

Heller ikke har jeg kunnet finne ut av oppstillingen pr. 31.12.46 hvorledes det forholder seg med: Salgssummen for besetningen på Fyresdal prestegård, Solgt inventar (spesifisert), Salgssummen for leiligheten i Epling Skjalgsøns gate 26, Oslo, Leieinntekt for Gimle med inventar. (til franskmennene).

Som det vil sees, gjelder dette også verdier som er bragt inn i boet av meg. Jeg er dessuten - foruten å være medeier i fellesboet - min mands arving ifl.testament. Jeg tør håpe at man derfor vil forstå min interesse av å bli gjort kjent med boets stilling. Det er også mulig at jeg f.eks. ved å gjennomgå en liste over solgt inventar ville kunne komme på spor etter ting som jeg har måttet betrakte som "bortkomne". Jeg har bedt om fortegnelse over ting som Utenriksdepartementet overtok, idet jeg håpet derved muligens å kunne oppspore noen av mine forsvundne ting. Men jeg har fremdeles ikke fått noen slik liste. Og - sist men ikke minst - det er ikke godt for meg å forhandle om minnelig oppgjør av fellesboet uten å kjenne til boets stilling.

I denne forbindelse tør jeg minne om at etter

de opplysninger jeg har fått, skulde foliokonto nr. 874 i Oslo Sparebank "Sosialfondet" tilhøre Vidkun Quisling - hans del av boet - ikke staten. Innestående på denne konto var pr. 1.1.46 Kr. 1.287.550.49, hvilket dekker det belöp min mann er idömt.

I sitt för nevnte skriv til meg, datert 8.juni, poststemplet 10. september d.å., oppgir advokat Sverdrup Thygeson at det av boet er utbetalt meg Kr. 82.740.75 pr. 4.10.52. Det er ikke lykkes meg å få spesifisert oppgave over dette belöp. Og jeg tar forbehold om å komme tilbake til dette. Men når belöpet sies å være utbetalt meg "av boet", må det være meg tillatt å bemerke: I det nevnte belöp må være inkludert en rekke poster, som ikke uten videre kan belastes meg. Boets utlegg ved gjenkjöp av leiligheten i Erling Skjalgssönsgate må være meg uvedkommende. I og med at boet urettmessig har solgt leiligheten, må det også bære omkostningene med å få den tilbake. - I det nevnte belöp inngår også den pensjon som boet har fått refundert fra Statens Pensjonskasse, hvilket ifölge skrivelse av 20.10.1953 fra pensjonskassen til meg skal utgjöre Kr. 17.632.40.

En vesentlig del av de utlegg jeg har fått dekket ved innbetaling fra boet, er forårsaket av selve boforvaltningen og at denne har trukket så lenge ut. Jeg har måttet skaffe meg en hel del nytt utstyr såsom kjøkkensaker m.v. siden alt mitt var beslaglagt i årevis og det meste av disse nödvendighetsting er kommet bort under forvaltningen. Det vil före for langt for meg nå å gå i detaljer her, men jeg föler meg overbevist om at der ikke er utbetalt meg større belöp enn nödvendig for at jeg noenlunde kunde klare meg gjennom denne vanskelige tid. Man må også ta i betraktning at en god del av pengene er gått til reparasjoner av ting som ble skadet under forvaltningen.

Når jeg får gjennomgå de belöp som er utbetalt meg og forklare hva de er gått til og hva jeg har gjennomgått uten egen skyld, vil man nok finne at jeg ikke har fått annet enn de nödvendigste utlegg dekket av bostyret. Det har vært vanlig skikk at bostyrene har utbetalt de aller nödvendigste belöp til livsopphold. Jeg fikk imidlertid intet utbetalt för i mai 1946. I mellomtiden har jeg måttet stifte gjeld, og står fremdeles i gjeld til personer som har hjulpet meg i denne tid. De belöp bostyret efter mai 1946 har utbetalt meg , er - med de unntak som ovenfor er nevnt - gått til ordinært underhold.

Min manns død og min egen skjebne etter 1945 har vært en påkjenning som har berørt meg både psykisk og fysisk. Etter legers råd har jeg måttet ta rekreasjonsopphold på landet. I tillegg til utgiftene hermed har jeg betalt medisiner, legehonorar etc.

Det hele synes meg unødig strengt og unødig kostbart, når en betenker at straffesaken mot meg ble henlagt, og at jeg kunde tatt opphold i leiligheten i Erling Skjalgssönsgate 26 allerede i 1946, eller i all fall fått anledning til å bo på Funnemark i Fyresdal, som i sin tid ble kjøpt for mine penger.

Når jeg nå etter 8 ½ års forløp søker å komme til en minnelig ordning av booppgjøret uten å kjenne boets stilling, og uten å vente lenger på ajourført regnskapsoversikt fra 1945, er det en vesentlig årsak at jeg føler det vil kunne ødelegge min helbred for all fremtid, hvis jeg ikke nå snart kommer i trygge, ordnete forhold.

R e s u m é .

Mine tap av Økonomisk art vil i henhold til det foran fremholdte kunne resumeres slik:

I. Kontanter og Bankinnskudd		Kr.146.595.41	
II. Honorarkrav "Russland og Vi"		" 102.648.62	
III. Bortkomne og skadete ting:			
1 a. Bortkomne malerier. (bilag 16)(Bilag 22)			
Deres verdi er av maleren			
Henrik Sørensen anslått til	Kr.400-	500.000.-	
1 b. Andre bortkomne ting:			
Tepper (Bilag 23)	Kr. 11.600.-		
Portierer og lintøy			
(Bilag 24)	" 3.925.-		
Glass (Bilag 25)	" 1.431.80		
Porselen " 26)	" 882.-		
Møbler, sølv, duker, speil etc.			
(Bilag 27)	" 15.834.95	" 33.673.75	
2. Skadete ting:			
Malerier (ifølge konservator M. Haugs			
erklæring, Bilag 30)	Kr. 17.500.-		
Ur (Urmaker Langeruds erklæ-			
ring, Bilag 32)	" 300.-		
Møbler (snekker Kosters			
erklæring, Bilag 33)	" 4.410.-		
Tekstilvarer (Bilag 35)	" 7.302.90		
Elektrisk utstyr (Bilag 36)	" 1.461.70		
Sølvtoy (Bilag 37)	" 835.50		
Andre prydgjenstander (Bilag			
38)	"	"	
IV. Tap ved salg av eiendommen "Funnemark"		Kr.13.950.-	
V. Vedr. boets salg av leiligheten i			
Erling Skjalgssonsgate 26,Oslo:			
a. Boets utlegg for å skaffe leiligheten			
tilbake, er meg uvedkommende.			
b. Nødvendige utgifter til oppusning av			
leiligheten i Erling Skjalgssonsgate			
(bilag 43)		" 2.584.22	

-o-

Under henvisning til hva jeg i det foregående har gjort rede for, tør jeg for de enkelte posters vedkommende presisere:

ad I. Kontanter og Bankinnskudd.

Jeg opprettholder mitt krav på beløpet Kr. 146.595.41,

som er kommet inn ved salg av malerier m.v.

som jeg har bragt inn i boet.

ad II. Honorarkrav "Russland og Vi".

Også for denne posts vedkommende opprett-

holdes mitt krav på de nevnteKr. 102.648.62.

Beløpet, som er innsatt i Oslo Sparebank på konto

nr. 9698, lydende på mitt navn, kan ikke disponeres uten
mitt samtykke før det eventuelt er avsagt endelig dom.
Som allerede nevnt, håper jeg å kunne unngå søksmål.

ad III 2. Skadete ting.
.....

Erstatning kreves med tilsvarende Er.
Det holder her skader som er påført under statens
besetning med boet. De enkelte beløp er basert på
sakkyndiges uttalelser og på betalte rekvireringer
for nødvendige reparasjoner.

-0-

I forbindelse med denne post minner jeg om at
bortleiden av mine ting til fraskjønnene i tiden
1 mars 1946 til høsten 1948 bør berettige meg til
en viss godtgjørelse.

-0-

ad IV. Eiendommen "Funnemark".
.....

Jeg ser selvsagt helst at jeg får anledning til
å beholde eiendommen. Skalde dette ikke kunne gjennom-
føres, krever jeg i erstatning de nevnte..... Kr. 13.950.-,
da Funnemark ble kjøpt for mine penger.

-0-

ad V b. Nødvendige utgifter til oppussing av
leilighet bes erstattet med Kr. 2.984.22
.....

-0-

ad post III 1 a Bortkomne malerier og
post III 1 b, Andre bortkomne ting.

Bestilte beløp er satt opp så nøyaktig og viktig som det har
vært mulig ved sakkyndiges bistand. Det er ønske at jeg har
lidt som følge av at mine malerier etc. er kommet bort under
boets forvaltning av det offentlige. Om det - som mitt ønske -
skulde bli påkrevet å leide søksmål fra min side, forbeholder jeg
meg å bygge på de tall som for bortkomne malerier og andre ting
er nevnt i det foregående resumé. - Men - som allerede nevnt -,
håper jeg på en rimelig ordning, og bør i tilfelle bestyrets for-
slag til oppgjør for disse posters vedkommende, med rimelig er-
statning til meg. -0-

Samtidig ber jeg om at man -som nødvendig -
søker kompetent høyere myndighets samtykke til oppgjør i minn-
lighet med rimelig utbetaling til meg, alle de her nevnte for-
hold tatt i betraktning. Jeg refererer i denne forbindelse til
min konferanse med h.r.advokat Iverdrun Thyreson den 29.9.53.

-0-

Det tør etter denne oversikt være klart at de tap jeg har lidt som følge av statens befatning med fellesboet siden mai 1945, langt overstiger hva jeg - i realiteten - har fått utbetalt av boet. - Ennå en gang bringes her i erindring at boets utlegg for å skaffe leiligheten i Erling Skjalgssøns-gate tilbake, er meg uvedkommende.

Jeg håper under disse omstendigheter å vente forståelse, når jeg ikke uten videre finner å kunne godta et tilbud om et "engangs underholdsbidrag fra boets side" på kr. 15.000.-, således som nevnt i skriv av 16. mai 1952 fra o.r.sakfører Arve Arvesen til advokat Gudleik Støylen. Det er i denne forbindelse ikke spørsmål om underholdsbidrag, men om utbetaling av hva det tilkommer meg i boet og erstatning for faktiske tap av økonomisk art. Jeg minner om at jeg ikke var medlem av NS, og overhodet ikke blandet meg inn i politiske spørsmål, men utelukkende fulgte Vidkun Quisling som hans hustru. Den sak man innledet mot meg, ble som kjent henlagt. Det skulde da etter landsviklovens § 28 være adgang for meg til et gunstig booppgjør, selv om jeg ikke hadde bragt noe vesentlig inn i fellesboet. Så meget mere bør da dette kunne skje, hvor jeg bevislig har bragt tilveie praktisk talt hele fellesboet som det var pr. 9.4.40.

Jeg ber om at man nå setter alt inn på å komme til et tilfredsstillende booppgjør. Saken mot min mann, Vidkun Quisling, tok ikke mer enn 5 måneder, tross det kompleks av spørsmål som her forelå innen folkerett, statsrett, militær og civil strafferett, og herunder oppklaring av de mange faktiske forhold. På den annen side tok det 7 år før jeg fikk utlevert de av mine ting som da var i behold. Nesteparten av disse ting var da sterkt ramponert, hvilket sakkyndiges erklæringer beviser. Nå er det gått 8 år uten at boet er oppgjort. Det synes meg her å være et skrikende misforhold, og at meget kunde vært ordnet i all fall da saken mot meg var henlagt i 1948.

Enhver vil kunne forstå at disse år har vært en ganske enestående påkjenning for meg, og at jeg fremdeles løver i enerverende usikkerhet m.h.t. mitt økonomiske eksistensgrunnlag.

Jeg er ute av stand til å ernære meg selv ved eget arbeid. Min helbred er meget svekket. Hver vinter har jeg vært sengeliggende i lengere tid p.g.a. kronisk bronkitt som jeg pådro meg under de vanskelige boligforhold i tiden 1945-50. Se herom overlege Leikvams erklæring bilag nr. 41.

Som følge herav har jeg ekstra utgifter til leger og medisiner. Noe skikkelig ferieopphold har jeg ikke fått i hele denne tiden p.gr.a. mitt navn og min vanskelige økonomi.

Mesteparten av det innbo jeg nå har i behold er usalgbart. Bare en restaurering av de skadete malerier vil jo iflg. konservator Martin Haugs erklæring komme på Kr.15.000,- - 20.000,-. Slike utgifter kan jeg ikke nøkte. Maleren Henrik Sørensen har da også i sin erklæring av 19.10.52, bilag 31, uttalt: "Fru Quisling kan derfor ikke basere sin økonomiske eksistens på salg av disse malerier". Man må i det hele tatt ta i betraktning at det nå er overflod av vakre og gode ting i forretningene og at min ting for størsteparten er gamle og ramponerte. Den takst som i sin tid - i 1947 - ble satt på disse ting, er helt misvisende. Advokat Støylen har da også i sitt brev av desember 1947 gjort riksadvokat Aulie oppmerksom på at takstene er for høye. Han pekte ved samme anledning på det usedvanlige i at man her hadde registrert og taksert spesielt hver minste ting, såsom askebeger, blomsterglass, eggeglass m.v., gaffer og skjeer. På denne måten er man kommet frem til summer som intet har med virkeligheten og salgsmulighetene å gjøre. Dertil kommer at så mange ting er ramponerte, og at jeg trenger en del som bruksgjenstander. - De ting jeg nå har i behold, har således ikke tilnærmelsesvis den formuesverdi som de er tillagt ved takstene under registreringsforretningen. Mange av tingene er etter boforvaltningen blitt usalgbare.

Endel av sølvtingene har jeg allikevel fått solgt i 1952. Det beskjedne utkomme av dette har jeg måtte bruke i husholdningen og delvis til nødvendige reparasjoner som jeg tidligere har gjort rede for. Dessuten har jeg på denne måten kunnet betale noe av den gjeld jeg ble nødt til å stifte i tiden 1945 - 47, da jeg ikke hadde noe å leve av.

I år og nu før jul har jeg forsøkt å få solgt noe av mine ting, men det har ikke lykkedes meg å få solgt en eneste ting. Forretningene er overfylt av vakre nye ting, mens mine er gamle og skadete. Bare dette skulle være min vanskelige økonomiske situasjon. Og selv om jeg skulde være heldig å få solgt noen av mine eiendeler, vilde pengene måtte bli brukt opp i løpet av kort tid til livsopphold.

-- 00 --

Flere fremstående nordmenn har forsøkt å hjelpe meg i disse vanskelige år for å komme til en ordening med myndighetene i forbindelse med booppgjøret. Det er dels tidligere venner av min mann, som kjente meg godt før krigen gjennom flere år.

Disse min manns tidligere venner er generalmajor H. H a n s s o n, rektor Vilh. U l l m a n n, sjefingeniør Olaf M o e og direktør Andreas H a u g e (Botsfengslet). Fra disse foreligger erklæringer, som legges ved som henholdsvis bilag nr. 44,45,46 og 47. Som det vil sees, slutter disse herrer seg til en erklæring av 14. juni 1951 fra arkitekt Odd N a n s e n, se bilag nr. 48.

Arkitekt Nansen konkluderer med følgende:

"Jeg har det bestemte inntrykk at fru Quisling er et ærlig menneske. Hun mener seg urettferdig og dårlig behandlet, og jeg må, alt tatt i betraktning, erklære meg enig med henne i det.
 "Jeg tror neppe det vil tjene vårt rettssamfunn til heder om fru Quisling går under i sin ensomme kamp for tilverelsen i et land hvor hun er fremmed, og så å si bare omgitt av fiendtlig innstillede mennesker.
 "Jå innstendig som mulig vil jeg støtte henvendelsen til de rette myndigheter, om at det blir gjort fortløpende med saken, slik at fru Quisling kan få det som tilkommer henne før det er for sent."

Jeg viser også til overlege Jon L e i k v a m's erklæring av november 1953, bilag nr. 41.

Også andre, som har lært meg å kjenne etter okkupasjonen, har uttalt seg i samme retning som arkitekt Odd Nansen, f.eks. biskopene S m i d t, S m e m o og sogneprest B o n d e v i k. Deres erklæringer legges ved som bilag nr. 49,50,51.

Fra maleren Henrik S ö r e n s e n foreligger en erklæring av 19.10.1952, bilag nr. 31.

Av denne tillater jeg meg å sitere:

".....Fru Quisling kan derfor ikke basere sin økonomiske eksistens på salget av disse malerier. Det kan komme til å ta år før hun treffer noen som vil interessere seg for et eller annet av hennes malerier. I denne forbindelse vil jeg ikke undlate å nevne at fru Quisling mener å ha bevis for at hun etter frigjøringen har mistet de beste av sine malerier ute på Gimle. Det dreier seg om verdenskjente mestere som Watteau, van Dyck, Murillo, m.fl. Hun fremholder at disse hadde kurrante størrelser og har derfor også vært lettere å fjerne. Dette fremgår av hennes skrivelse av 26.4.1951 til Erstatningsdirektoratet."

"Jeg vil i samme forbindelse gjerne nevne at jeg kjenner fru Quislings vanskelige økonomiske stilling. Jeg har talt med henne flere ganger og har inntrykk av at hun er et ærlig menneske, som alltid har levet meget tilbaketrukket, såvel under krigen som nå. Hun har dårlig helbred og er ofte syk p.g.a. det hun har gjennomgått. Det er derfor en eksstrem stor og unødig påkjenning for henne at hennes økonomiske forhold ennå ikke er ordnet etter 7 år. Da hun er i en meget utsatt stilling p.g.a. sitt navn, ikke har noen yrkesutdanning og forøvrig neppe heller er særlig arbeidsdyktig p.g.a. sin dårlige helbred, kan hun ikke ernære seg ved eget arbeide. Hun mener inidertid at hun har midler i sitt bo, så hvis hun kunde få beholde alle sine midler, vil hun kunne klare seg."

" Jeg er bekjent med at flere fremtredende nordmenn skriftlig har anmodet myndighetene om å ta hensyn til hennes usedvanlig utsatte stilling og ordne hennes økonomiske stilling slik at hun kan få et sikkert eksistensgrunnlag, sykk og ensom som hun er. Det vil ikke tjene vårt land hverken til heder eller gavn om hun måtte gå til grunde.

" Jeg tillater meg derfor å anmode de myndigheter som har med hennes sak å gjøre, at ta de her nevnte ting i betraktning ved behandlingen av hennes sak. Fru Quisling har i disse 7 vanskelige år for henne vist ærlighet og lojalitet mot myndighetene på forskjellige måter.

" Jeg støtter derfor på det sterkeste den anmodning general H. H a n s s o n, rektor U l l m a n n og sjefingeniør Olaf M o e har rettet til myndighetene om å gjøre fortgang med hennes booppgjør, slik at hun kan få beholde sine midler for å sikre sin fremtid."

Atter en gang tør jeg minne om hva ambassadør P r e b e n s e n sier i sin erklæring av 9. september 1947, som ble sendt til riksadvokat A u l i e:

"Fru Maria Q u i s l i n g er efter min oppfatning ifølge sin oppdragelse, sitt naturell, det miljø hun kommer fra helt uskikket til å stå på egne ben, og det forklarer at det falt helt naturlig for hende helt ut å støtte seg til sin mann ..."

Da jeg i 1945 mistet min mann og mitt hjem, sto jeg alene med savnet og ukjente vanskeligheter av nær sagt enhver art. Gjennom flere år måtte jeg bo på nåde hos fremmede. På grunn av pressens omtale av meg og fotoreportasje av mitt privatliv m.m. måtte jeg bo under et annet navn under mine "rekreasjons"-opphold, da man ellers ikke turde ta meg imot. Jeg har flere ganger vært nær ved å bryte sammen, og det er bare ved enkelte gode menneskers hjelp og legers støtte at jeg er kommet gjennom denne tid. Min helbred er svekket og jeg er ifl. legeerklæring arbeidsudyktig. Jeg står uten slekt og nære venner i et fremmed land. Yrkesutdannelse har jeg ikke, og bærer dertil et navn som fremdeles stenger meg ute. Min økonomiske stilling er usikker og vanskelig. Overlege L e i k v a m har gjennom mange år vist forståelse for disse fortvilete forhold, og har sterkt anbefalt et snarlig og tilfredsstillende booppgjør, se bilag nr. 41. Jeg ber om at myndighetene nå ser på min stilling under booppgjøret med imøtekommenhet og forståelse, således at jeg får anledning til å beholde mine egne midler og får en rimelig erstatning for de tap jeg har lidt.

-o-

Med støtte av de nevnte fremtredende nordmenn vil jeg til slutt rette en inntrengende henstilling til myndighetene om snarlig å komme til et tilfredsstillende booppgjør. Det er for meg i høyeste grad en velferdssak snarest å kunne komme i ordnete og trygge kår efter alle disse vonde år.

Erbødigst